

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISË

ISSUE 101 / July 2021

The Advantage

THE OFFICIAL MAGAZINE OF THE AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE IN ALBANIA

THE FISCALIZATION CHALLENGE

**THE CAPITAL MARKETS
UNDER, THE NEW
REGULATORY SYSTEM**

**THE FAIR COMPETITION
IN THE MARKET, THE
RULES THAT BUSINESSES
SHOULD KNOW**

AMCHAM BOARD

PRESIDENT
Enio JAÇO
CBS Creative Business Solutions

VICE-PRESIDENT
Edlira MUKA
Balfin Group

SECRETARY
Reshard KËLLIÇI
The Harry T. Fultz Institute

TREASURER
Juela ISAJ
DDB Albania

BOARD MEMBERS

Jeffrey BARRETT
Link Across

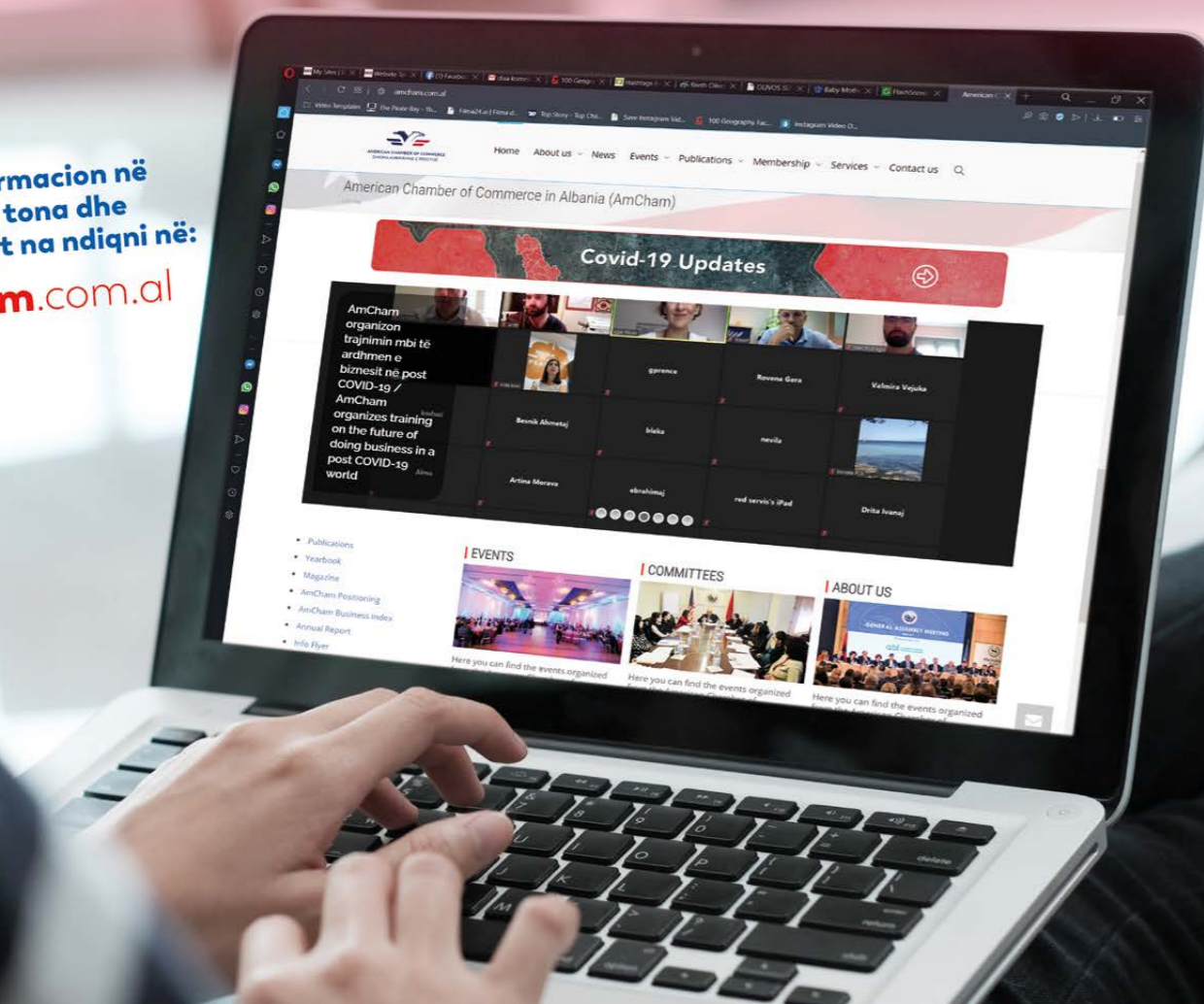

Eni XHEKO SERBO
Xheko Imperial Hotel

Bledar BETA
Philip Morris Albania

Për më shumë informacion në lidhje me aktivitetet tona dhe lajmet me të fundit na ndiqni në:
www.amcham.com.al

PUBLISHER:
The American Chamber of Commerce in Albania
EDITOR IN CHIEF:
Brikena Kamenica
DESIGN & LAYOUT:
Eduard Bujari

The content of this publication cannot be reproduced in full or part without the prior written permission of the publisher.

© COPYRIGHT JULY, 2021

Rruga "Ibrahim Rugova", Sky Tower, Suita II-3 Tirana, Albania

PHONE:
+355 4 225 9779

E-MAIL:
info@amcham.com.al

WEB:
www.amcham.com.al

16
Integrity as an ethical framework for businesses

Integriteti, si një kornizë etike për biznesin

The Advantage
AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

06
AMCHAM AND THE TAX DIRECTORATE DISCUSS FISCALIZATION
AMCHAM DHE DREJTORIA E TATIMEVE DISKUTOJNË PËR FISKALIZIMIN

10
SI TA NJOHIM DHE TË ZBATOJMË LIGJIN QË SIGURON BARAZINË NË TREG
SI TA NJOHIM DHE TË ZBATOJMË LIGJIN QË SIGURON BARAZINË NË TREG

14
THE CAPITAL MARKET UNDER A NEW REGULATORY SYSTEM
TREGU I KAPITALEVE NËN NJË SISTEM TË RI RREGULLATOR

08
COPYRIGHT UNDER THE ALBANIAN LEGAL FRAMEWORK
TË DREJTAT E AUTORIT NËN KORNIZËN NËN LIGJORE SHQIPTARE

20
MARKING 20 YEARS AS AMCHAM MEMBERS
20 VJET ANËTAR I DHOMËS AMERIKANE

32
THE AMCHAM INVESTMENT AGENDA
AXHENDA E INVESTIMEVE E AMCHAM

22
Oil and gas sector: Navigating business operations and regulations
Sektori hidrokarbureve dhe rregullat që e bëjnë funksional për biznesin

26
How to choose the right talent during the pandemic
Si të përzgjedhësh talentet në kushtet e pandemisë

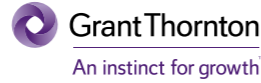
27
The key role of new talent in company performance during the pandemic
Roli kyç i talenteve të reja në performancën e kompanisë gjatë pandemisë

28
Coming together in a virtual environment: How companies benefit
Bashkimi në një mjedis virtual, si të përfitojnë kompanitë

29
How remote work is regulated by law
Telepuna, si rregullohet me ligj

30
Developing human potential to increase company performance
Zhvillimi i potencialeve njerëzore në performancën e kompanisë

PREMIUM CATEGORY

PATRON MEMBERS

AmCham and the Tax Directorate discuss fiscalization

How to properly implement the new tax reporting process, Fiscal innovations explained

The American Chamber of Commerce in Albania, in cooperation with the General Tax Directorate, organized an informative meeting for AmCham members to explain the fiscalization process and progress taking place in its implementation, which will involve all of Albania's businesses by the end of 2021.

The head of the tax administration, General Director Delina Ibrahimaj, spoke at the meeting, presenting through the online platform the progress of the process and the expectations of the tax administration.

The meeting was also attended by AmCham President Enio Jaco, who praised the cooperation so far and stressed the importance of dialogue on the process, which is very important for smooth business operations in Albania. Moreover, AmCham Tax and Customs Committee Chairwoman Alketa Uruci shared with the tax officials a list of issues encountered in the first months of implementation by AmCham member businesses.

In her remarks, Ms. Ibrahimaj explained to AmCham members the importance of fiscalization and what businesses should do to comply with its rules.

Fiscalization is the real-time reporting of tax information. Its main purpose is to monitor the turnover of all transactions, whether they use cash or not, everywhere across Albania. As a result, it is an obligation for all taxpayers who issue invoices

DEADLINES FOR FISCALIZATION

From Jan. 1, 2021, for CASHLESS transactions between taxpayers and public bodies, only by electronic invoice, B2G: Business to Government.

From July 1, 2021, for CASHLESS transactions between taxpayers. B2B: Business to Business

From Sept. 1, 2021, taxpayers' cash transactions. B2C: Business to Customer

AmCham dhe Drejtoria e Tatimeve diskutojnë për fiskalizimin

Si të zbatojmë drejt procesin e deklarimit tatimor, të gjitha nisitë e Fiskalizimit

Dhoma Amerikane Tregtisë në bashkëpunim me Administratën Tatimore, ka organizuar një takim informues me anëtarët e saj mbi fiskalizimin dhe ecurinë e procesit që do të përfshijë deri në fund të 2021 të gjitha bizneset në vend.

Në takim ka qënë prezent Drejtoria e Administratës Tatimore znj. Delina Ibrahimaj e cila ka prezantuar nëpërmjet platformës online ecurin e procesit dhe pritshmëritë e administratës tatimore. Në takim kanë qënë prezent Presidenti i AmCham z. Enio Jaco i cili ka vlerësuar bashkëpunimin dhe rëndësinë e dialogut për këtë proces mjaft të rëndësishëm për mbarrëvajtjen e veprimtarisë së biznesit. Kryetarja e Komitetit të Taksave dhe Doganes znj. Alketa Uruci ka përcjellë tek administrata tatimore çështjet

AFATET PËR FISKALIZIMIN,

Prej datës 1 janar 2021, për transaksionet PA PARA në dorë ndërmjet tatimpaguesve dhe organeve publike, vetëm me faturë elektronike, B2G: Business to Government

Prej datës 1 Korrik 2021, transaksione PA PARA në dorë midis tatimpaguesve. B2B: Business to Bussiness

Prej datës 1 Shtator 2021, transaksione me para në dorë të tatimpaguesve. B2C: Business to Customer

që kanë hasur në muajt e parë të zbatimit, bizneset e Dhomës Amerikane. Gjatë fjalës së saj, Znj. Ibrahimaj ka shpjeguar për anëtarët e AmCham rëndësinë e fiskalizimit dhe mënyrës se si një biznes duhet të operojë për të qënë konform rregullit. Fiskalizimi është raportimi në kohë reale i informacionit tatimor. Qëllimi i tij kryesor është të

monitorojë qarkullimin e të gjitha transaksioneve me dhe pa para në dorë në Republikën e Shqipërisë, dhe për këtë arsye është detyrim për të gjithë tatimpaguesit që lëshojnë fatura. Faturat e lëshuara për transaksionet e kryera dërgohen në kohë reale në regjistrin e Administratës Tatimore. Administrata tatimore është shprehur optimiste që në zanafillën

in the country. Invoices issued for completed transactions are sent in real time to the tax administration's electronic register.

The tax administration has been optimistic since the start of the fiscalization process, making its expectations clear. The process reforms the way in which taxes are reported and is expected to bring more efficiency in the collection of tax revenues, especially in terms of VAT collection. Reducing informality, improving tax audits and having access to more effective analyses are among the expected positive outcomes of the implementation of fiscalization.

On the other hand, taxpayers will also benefit from the process. Expected benefits for taxpayers include less paperwork, less bureaucracy, better electronic transaction systems, modernization of the reporting format as well as increased transparency of doing business. During the meeting, AmCham member businesses currently involved in the implementation of the process also shared with other AmCham members information on the software and equipment needed for the fiscalization process. They shared their experience with other members on the innovations that this process brings and the most important elements to consider. From the discussion at the meeting came a list of necessary elements for fiscalization, including electronic equipment such as a PC, laptop, tablet, or smart telephone, certified software solutions, which issue and fiscalize electronic invoices, and a Self-Care Portal for entities that can issue invoices according to the simplified fiscalization procedure.

As a necessity in the implementation of the fiscalization process, experts demand that businesses also take measures to have maintenance services for the software,

a simple printer that prints the QR code, uninterrupted internet connection and the right electronic certificate.

TRANSITIONAL PERIOD UNTIL AUG. 31, 2021

Taxpayers who carry out cashless transactions with public authorities may issue electronic invoices and fiscalize these transactions via the Central Billing Platform until June 30, 2021.

The sales and purchase books will continue to be declared through e-file until Aug. 31, 2021 (so including the month of August 2021).

Entities that issue invoices through certified software may continue to issue them, both for cash and cashless transactions, even if the buyer is not yet part of fiscalization. All taxpayers should try the Self-Care platform's test option.

Taxpayers who will issue electronic invoices must apply for Electronic Certificates before June 30, 2021.

PREREQUISITES FOR FISCALIZATION

Taxpayers who are to issue invoices should fill the following in the Self-Care Portal before they issue any invoices:

1. Provide information on the site of the business activity, which includes:
 - » Data on activity of business unit;
 - » Internet connection data;
 - » Purpose of using the business unit;
 - » Data on the ownership and area of the unit;
 - » Obligation on whether to issue invoices
 - » Order of invoice numbers
2. Provide information on operators who issue invoices via the Self-Care portal;
3. Provide information about the maintainer of the software solution in the Self-Care Portal;
4. Record electronic billing devices for issuing receipts for payments using cash, in the Self-Care Portal

e procesit të fiskalimit duke bërë të qarta pritshmëritë e veta. Procesi që reformon formen tatimore të deklarimit, pritet të sjellë një efikasitet në mbledhjen e të ardhurave tatimore sidomos për sa i takon zërit të TVSH -së. Ulje e informalitetit, përmirësim i kontrollit tatimor si dhe analiza më efektive, janë elementët që do të përmirësohen nga zbatimi i fiskalizimit. Nga ana tjetër tatimpaguesit do të kenë përfitime e veta nga ky proces. Më pak letër, më pak burokraci, sistem elektronik transaksionesh, modernizim i formatit të raportimit si dhe rritje e transparencën së të bërit biznes, janë përfitimet e pritshme për biznesin. Gjatë takimit, anëtarë të Dhomës Amerikane të cilët janë të përfshirë me bizneset e tyre në zbatim të këtij procesi, kanë referuar përpara anëtarëve të tjerë, mënyrat se si përdoren softwarët dhe pajisjet e

nevojshme për procesin e fiskalimit. Ata kanë ndarë eksperiencën e tyre me anëtarët e Dhomës për risitë që sjell ky proces dhe elementët më të rëndësishëm për t'u patur në konsideratë. Kështu është bërë e njohur gjatë takimit se elementët e nevojshëm për Fiskalizimin janë pajisjet kompjuterike ku përfshihen kompjuter, laptop, tablet, apo telefon, zgjidhjet softwarike të certifikuara, të cilat lëshojnë dhe fiskalizojnë faturat elektronike, ose Self-Care Portal për subjektet që mund të lëshojnë faturë sipas procedurës së thjeshtuar të Fiskalizimit. Si domosdoshmëri në zbatim të procesit të fiskalizimit, ekspertët kërkojnë që bizneset të marrin masat edhe për të patur një mirëmbajtje për softëaret, printer të thjeshtë që printon kodin QR, lidhje të pandërprerë me internet dhe certifikatë elektronike.

KËRKESAT PARAPRAKË PËR FISKALIZIM

Tatimpaguesit që lëshojnë fatura, përpara fillimit të lëshimit të faturës, duhet të plotësojnë në Portalin Self-Care:

1. Informacion mbi vendin e ushtrimit të veprimtarisë së biznesit, që përfshin:
 - » Të dhëna për aktivitetin e njësisë së biznesit;
 - » Të dhëna për lidhjen me internet;
 - » Qëllimin e përdorimit të njësisë së biznesit;
 - » Të dhëna mbi pronësinë dhe sipërfaqen e njësisë;
 - » Detyrimi mbi lëshimin ose jo të faturave
 - » Rregulli i numrit rendor të faturave
2. Të japin informacione për Operatorët që lëshojnë fatura, në portalin Self-Care;
3. Të japin informacione për mirëmbajtësin e zgjidhjes softuerike, në portalin Self-Care;
4. Të regjistrojnë pajisjet elektronike të faturimit për lëshimin e faturave për pagesa ME para në dorë, në portalin Self-Care

PERIUDHA TRANZITORE DERI 31.08.2021

Tatimpaguesit që kryejnë transaksione Pa para në dorë me organet publike mund të lëshojnë dhe fiskalizojnë fatura elektronike për këto transaksione nëpërmjet Platformës Qendrore të Faturave, deri në datën 30 qershor 2021.

Librat e shitjes dhe blerjes do të vijojnë të deklarohen nga e-filing deri në 31.08.2021 (pra përfshirë edhe periudha Gusht 2021). Subjektet që lëshojnë fatura nëpërmjet një softi të certifikuar, mund të vijojnë t'i lëshojnë ato, si për transaksionet me dhe pa para në dorë, edhe nëse blerësi nuk është përfshirë ende në Fiskalizim. Të gjithë tatimpaguesit duhet të provojnë platformen Self-Care në mjedisin test. Tatimpaguesit që do të lëshojnë fatura elektronike duhet të aplikojnë për Certificate Elektronike, përpara datës 30.06.2021.

COMPETITION IN THE MARKET

Understanding and implementing the law that ensures equality in the market

Having a free market based on fair play means businesses need to know and apply certain rules. To work toward that aim, the American Chamber of Commerce in Albania and an EU project expert at the Albanian Competition Authority, Pajtim Melani, organized a forum titled "Enforcement of Competition Law."

Mr. Melani explained to AmCham members the basic elements of the law in question and how it enables the establishment of the Competition Authority and details its operations. He also provided information on practical elements of an administrative investigation, how businesses should react to inspections by the Competition Authority, cases of cartels or market dominance and how they are brought under control. Speaking to AmCham member businesses, Mr. Melani explained that the Competition Authority acts as a permanent structure and has all the legal powers to make decisions on issues that restrict, hinder or distort competition in the market, both for private and public enterprises, and proposes necessary measures to ensure that free competition is protected. The implementation of competition regulations and laws constitute an effective and cost-reducing reform, which, if it has a consistent implementation on a daily basis, will bring direct benefits to business-

es and citizens. The Competition Authority has its roots in a 1998 law, which, despite its shortcomings, was able to set up for the first time a structure responsible for protecting free competition in Albania's market. The law failed to provide solutions to many emerging phenomena and did not provide effective tools for the investigation of important sectors of the economy, such as public services, telecommunications, post, transport, insurance and agriculture. This necessitated the drafting of a new competition law in 2003, which was a contemporary law that enabled the establishment and functioning of the Competition Authority, as an independent body that was to ensure the implementation of this law.

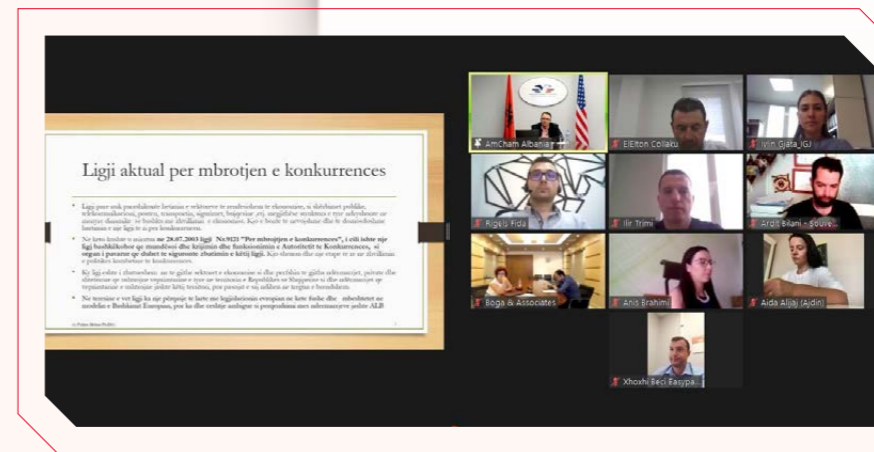
THE PRINCIPLES ON WHICH THE COMPETITION AUTHORITY (CA) OPERATES ARE AS FOLLOWS:

Principle of legality - relates to the fact that the CA fulfills its role through respecting the law and regu-

lations, working within the limits of its jurisdiction and in accordance with the purpose for which the jurisdiction is given. Moreover, the CA must in all cases protect the public interest as well as the constitutional and legal rights and interests of private persons. **The principle of equality and proportionality** - is another principle which should guide the work of the public administration in general and the authority in particular, guaranteeing equality and fighting discrimination among businesses that face the same circumstances in their operations. **The principle of justice and impartiality** - CA, in the exercise of its functions, must treat in an honest and impartial manner all entities that it deals with in its monitoring or investigative processes. **Principle of transparency** - CA should be transparent and open in the procedures it follows, showing the reasons for the decisions taken, as well as constantly providing information about its activity and the results achieved by giving access to information based

KONKURRENCA NË TREG,

Si ta njohim dhe të zbatojmë ligjin që siguron barazinë në treg

PARIMET MBI TË CILAT MBËSHKET VEPRIMTARI NË AURORITETI I KONKURRENCËS JANË ATO TË ;

Parimi i ligjshmërisë - Nënkupton faktin se AK ushtron funksionet e tij duke respektuar ligjin dhe aktet e tjera nënligjore brenda kufijve të kompetencave dhe konform qëllimit për të cilën janë dhënë këto kompetenca. Gjithashtu AK në cdo rast duhet të mbrojë interesin publik si dhe të drejtat dhe interesat kushtetuese dhe ligjore të personave private. **Parimi i barazisë dhe proporcionalitetit** - është një tjetër parim nga i cili duhet të udhëhiqet administrata publike në tërësi dhe autoriteti në veçanti, duke mos lejuar diskriminim të asnjë ndërmarrje ekonomike në rrethana të njëjta. **Parimi i drejtësisë dhe i paanësisë** - AK në ushtrim të funksioneve të tij duhet të trajtojë në mënyrë të ndershme dhe të paanshme të gjitha subjektet me të cilat përballlet në proceset e veta monitoruese apo hetimore. **Parimi i transparencës** - AK duhet të jetë transparente dhe e hapur në procedurat që ndjek duke treguar shkaqet për vendimet e marra, si dhe duke informuar vazhdimisht për veprimtarinë dhe rezultatet e arritura

Të hysh në një treg të lirë dhe të luash "fair play" është një proces që mbështetet në rregulla të cilat bizneset duhet ti dijnë dhe ti zbatojnë. Në mbështetje të këtij qëllimi, Dhoma Amerikane dhe eksperti i BE-së për projektin e Autoritetit të Konkurrencës z.Pajtim Melani kanë organizuar forumin me temën "Zbatimi i Ligjit të Konkurrencës"

Z. Melani ka shpjeguar për anëtarët e Dhomës Amerikane elementët themelorë të ligjit që mundëson krijimin dhe ushtrimin e veprimtarisë së Autoritetit të Konkurrencës. Ai ka sjellë gjithashtu, elementë praktikë të hetimit administrativ, si duhet të veprojnë të Autoritetit të Konkurrencës, rastet e karteleve apo dominancave në treg dhe ndëshkimi i tyre. Duke folur me bizneset anëtare të AmCham, z. Melani ka shpjeguar se Komisioni i Konkurrencës vepron si strukturë e përhershme dhe ka të gjitha kompetencat ligjore për marrjen e vendimeve mbi çështjet që kufizojnë, pengojnë apo deformojnë konkurrencën në treg, si për ndërmarrjet private ashtu dhe për ato publike, si dhe propozon masat e nevojshme për mbrojtjen e konkurrencës së lirë. Zbatimi i politikës dhe i

ligjit të konkurrencës përbën reformën më efektive dhe me më pak kosto, pasi zbatimi në mënyrë konsistente çdo ditë sjell përfitime të drejtëpërdrejta për biznesin dhe për qytetarët Zanafilla e Autoritetit të Konkurrencës fillon me ligjin e 1998 i cili me gjithë mangësitë që shfaq mund të ngrejë për herë të parë një strukturë përgjegjëse për mbrojtjen e konkurrencës. Ky ligj nuk arrinte t'i jepte zgjidhje mjaft fenomeneve të reja që shfaqeshin dhe nuk parashikonte hetimin e sektorëve të rëndësishëm të paanshmësi, si shërbimet publike, telekomunikacioni, postën, transportin, sigurimet, bujqësinë. Kjo e bëri të nevojshme hartimin e një ligji të ri për konkurrencën në 2003 i cili ishte një ligj bashkëkohor që mundësoi dhe krijimin dhe funksionimin e Autoritetit të Konkurrencës, si organ i pavarur që duhet të siguronte zbatimin e këtij ligji.

on applicable laws. Clear accountability is required during administrative and decision-making procedures for enforcing competition and efficiency rules.

The principle of efficiency and lower bureaucracy

The decision-making process should be structured in such a way as to provide persons with as much access to decision-making as possible.

The principle of protecting trade secrets and confidentiality

This principle is important because during the administrative investigation procedure the rights of the parties should not be violated.

HOW AN ADMINISTRATIVE INVESTIGATION WORKS

Administrative procedures are conducted by the Secretariat, which initiates the preliminary investigation procedure -- on its own initiative, at the request of concerned businesses, or whenever requested by the Competition Commission (the part of the Authority that has the decision making powers).

According to Article 41, the Competition Authority, at the request of the Albanian Parliament and regulatory institutions, can conduct general investigations in a sector of the economy when it is noticed that there is a hardening of prices or any other circumstances that make one think that competition in the market is limited or distorted.

The investigation procedure envisages two stages -- preliminary and in-depth investigation. Each of these stages has its specifics which make them distinct not only in content but also in the procedure followed. In any case, the review at the preliminary investigation stage is intended to ascertain whether there

are signs of restriction, distortion or obstruction of competition.

As a rule, inspections are carried out to identify elements of prohibited agreements (cartels) and these are surprise inspections, without prior notice.

INTERIM MEASURES

In cases of emergency, due to the risk of causing serious and irreparable damage to competition and when there is likely to be a violation of Articles 4 and 9 of the law, the Commission, on its own initiative, or in based on a request from the interested parties and at any time of the procedure, may decide to take temporary measures, defined in Article 61, sections "c", "ç", "d" and "dh" of the law.

- c) termination or establishment of contractual relations;
- ç) issuance of licenses;
- d) the obligation to act or not to act in a certain way;
- dh) any measure that makes possible the elimination of anti-competitive consequences;

MINOR PENALTIES

Article 73 - The Commission imposes fines, in the amount of not more than 1 percent of the total turnover of the previous financial year, on the enterprises or groups of enterprises if they: provide incorrect, incomplete or false data in response to the request or the decision of the Commission, or do not provide data within the time limit;

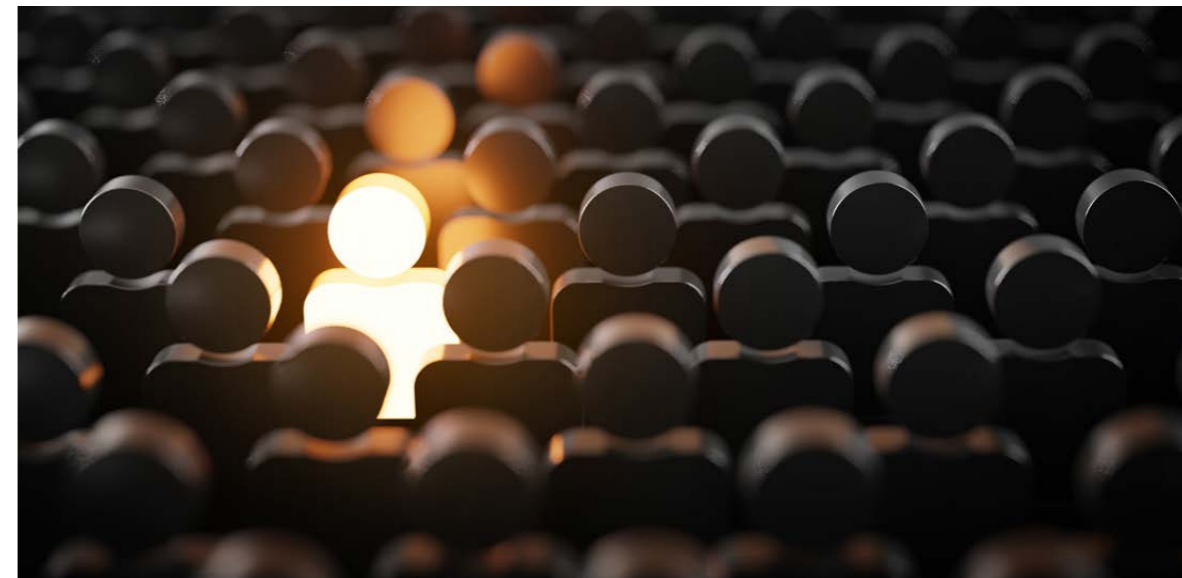
- b) provide inaccurate, incomplete or false data in notices;
- c) provide incomplete required books or other records of their economic activity, during inspections, or refuse to answer questions about the facts;
- d) remove the stamps affixed by official authorization of the Authority;
- dh) do not announce a concentration, according to articles 10 and 12 of this law.

HEAVY PENALTIES

The Commission imposes fines, up to 10 percent of the turnover of the enterprise, of the previous financial year, for each

participating enterprise that:

- a) violates Articles 4 (prohibited agreement) and Article 9 (abuse of dominant position) of this law;
- b) does not implement the decision for taking temporary measures, according to Article 44;
- c) does not fulfill the conditions and obligations in support of a decision taken, according to Articles 45, 50 section 2, 56, 57 and Article 60 section 2 of this law;
- d) establishes a concentration which has the effects of restricting competition in the market, by not respecting the obligation of Article 14, unless the establishment of the concentration is expressly authorized, according to Article 60 of this law;
- dh) establishes a concentration prohibited by the Commission or does not take the necessary measures to restore competition, according to article 62 of this law.

duke i dhënë akses për informim bazuar në ligjet në fuqi. Kërkohej një përgjegjshmëri e qartë gjatë procedurave administrative dhe vendimarrëse për zbatimin e rregullave të konkurrencës dhe efijencës.

Parimi i efijencës dhe deburokratizimit-Procesi vendimarrës duhet të strukturohet në mënyrë të tillë që ti sigurojë personave sa më shumë akses në vendimarrje.

Parimi i ruajtjes së sekretit tregtar dhe konfidencialitetit. Ky parim është i rëndësishëm sepse gjatë procedurës hetimore administrative duhet të mos cenohen të drejtat e palëve.

SI FUNKSIONON HETIMI ADMINISTRATIV

Procedurat Administrative ndiqen nga Sekretariati i cili e fillon procedurën paraprake të hetimit, me nismën e tij, me kërkesën e ndërmarjeve të interesuara, apo çdo herë që kërkohej nga Komisioni. Sipas nenit 41, Autoriteti i Konkurrencës, Kuvendi i Shqipërisë si dhe me kërkesë të institucioneve rregullatore, mund të kryhen hetime të përgjithshme në një sektor të

ekonomisë, kur vërehen se ka ngurtësim çmimesh ose cdo rrethanë tjetër që bëjnë të mendosh se konkurrenca në treg kufizohet ose shtrembërohet.

Procedura e hetimit parashikon dy faza hetimi, paraprak dhe hetimin e thelluar. Secila prej këtyre fazave ka specifikat e saj të cilat i bëjnë të dallueshme jo vetëm në përmbajtje por edhe në procedurën që ndiqet. Në cdo rast shqyrtimi në fazën e hetimit pararak synohet që të konstatohet nëse vërehen shenja të kufizimit, shtrembërimit apo pengimit të konkurrencës.

Inspektimet si rregull kryhen për të evidentuar elementë të marrëveshjeve të ndaluara (kartel) ndaj jan të befasishme dhe pa njoftim paraprak.

MASAT E PËRKOHSHME

Në rast urgjence, për shkak të rrezikut të kryerjes së një dëmi të rëndë dhe të pariparueshëm për konkurrencën dhe kur ka të ngjarë të ketë shkelje të neneve 4 dhe 9 të këtij ligji, Komisioni, me nismën e tij, ose në bazë të një kërkesë nga palët e interesuara dhe në çdo kohë të procedurës, mund të vendosë marrjen e masave të përkohshme, të përcaktuara në nenin 61 shkronjat "c", "ç", "d" dhe "dh" të këtij ligji.

- c) ndërprerjen ose lidhjen e marrëdhënieve kontraktore;
- ç) dhënien e licencave;
- d) detyrimin për të vepruar ose për të mos vepruar në një mënyrë të caktuar;
- dh) çdo masë që bën të mundur eliminimin e pasojave antikonkurrense;

GJOBAT E LEHTA

Nen i73- Komisioni vendos gjoba, në masën jo më shumë se 1 për qind të xhiros totale të vitit paraardhës financiar, mbi ndërmarjet ose grupimet e ndërmarjeve nëse:

- a) japin të dhëna të pasakta, të paplota ose të rreme në përgjigje të kërkesës ose vendimit të komisionit, ose nuk japin të dhëna brenda afatit kohor,
- b) japin të dhëna të pasakta, të paplota ose të rreme në njoftime
- c) japin të paplotë librat e kërkuar ose regjistrat e tjerë të veprimtarisë së tyre ekonomike, gjatë inspektimeve, ose refuzojnë të pranojnë t'u përgjigjen pyetjeve për faktet,
- d) heqin vulat e vëna në autorizimin zyrtar të Autoritetit
- dh) nuk njoftojnë një përqendrim, sipas neneve 10 dhe 12 të këtij ligji.

GJOBAT E RËNDA

Komisioni vendos gjoba, në masën deri në 10 për qind të xhiros së ndërmarjes, të vitit financiar paraardhës, për çdo ndërmarje pjesëmarrëse që:

- a) shkel ne nenet 4 (marrëveshje e ndaluar) e 9 (abuzim me pozitën dominuese) të këtij ligji;
- b) nuk zbaton vendimin për marrjen e masave të përkohshme, sipas nenit 44;
- c) nuk përmbush kushtet dhe detyrimet në mbështetje të një vendimi të marrë, sipas neneve 45, 50 pika2, 56, 57 dhe 60 pika2 të këtij ligji;
- d) realizojnë një përqendrim i cili ka efekte të kufizimit të konkurrencës në treg, duke mos respektuar detyrimin e nenit 14, përveç rastit kur realizimi i përqendrimit është autorizuar shprehimisht, sipas nenit 60 të këtij ligji;
- dh) realizojnë një përqendrim të ndaluar nga Komisioni ose nuk merr masat e nevojshme për rivendosjen e konkurrencës, sipas nenit 62 të këtij ligji.

ALBANIAN SECURITIES EXCHANGE, AMF, GRANT THORTON AND AMCHAM EXPERTS TALK ABOUT THE BENEFITS BROUGHT BY THE CAPITAL MARKET TO INVESTORS

The capital market under a new regulatory system

Mr. Gjergji explained how the Securities Exchange works as a market where the supply is offered by those that need funding of high value and for a long period, issuing securities to back the funding and on the other hand those who have

Discussing the topic: "Capital market and listing on the Albanian Securities Exchange as a financial alternative for corporations" brought together representatives of the American Chamber of Commerce in Albania, the Albanian Securities Exchange (ALSE), the Albanian Financial Supervisory Authority (AFSA) and Grant Thornton. AmCham members attending the event were provided with information from experts on the capital market as an avenue for financing, the role of a financial intermediary, the criteria to be listed in the Albanian Securities Exchange and the transparency needed in financial reporting for publicly listed entities. AFSA General Director Ervin Mete stressed that there is now in place a sufficiently appropriate legal infrastructure for the functioning of transactions that need to be made in order for a full capital market to exist. Along with the

legal infrastructure, the aftertrade infrastructure has now also been regulated through the licensing of the Albanian Securities Register (ALREG), which has now taken over the functions of a central depository entity. The approval of two laws -- "On capital Markets" and "On the undertaking of collective investments" -- created the necessary legal framework, which serves as a prerequisite for a capital market. The new laws diversify investment opportunities and interests in the capital market. Mark Crawford, whose company, Aksioneri, serves the needs of the capital market, spoke about the importance of the functioning of the local capital market in Albania in general and the exchange in particular. ALSE's Artan Gjergji presented on how the capital market works and explained listing on the Albanian Securities Exchange as a financial alternative for corporations.

available funds to buy or invest in these securities for a higher rate of return than the average offered by the financial market. During his presentation Mr. Gjergji explained the benefit and inclusion of securities in business as a way to get access to the necessary capital through their trade. The basic importance of listing on the exchange is to make a profit. This is a good way to get market value for a business and to convert that value to liquidity for the business shareholders. The inclusion in the exchange of the business helps the company to increase access to funds for investments that help increase the volume of activity of the entity. Listing on the ALSE Exchange and the issuance of shares also creates a positive social impact as through their purchase of shares, investors will essentially become co-owners of the business and its success.

Ekspertët e Bursës Shqiptare, AMF Grant Thornton dhe AmCham Flasin për benefitet që sjell për investitorin tregu i kapitaleve

Tregu i kapitaleve nën një sistem të ri rregullator

Tema "Tregu i Kapitaleve dhe listimi në Bursën Shqiptare si një alternativë financimi për korporatat" ul në të njëjtën tryezë Dhomën Amerikane të Tregtisë, Bursën Shqiptare të Titujve (ALSE) dhe Grant Thornton Anëtarët e AmCham morën informacion nëpërmjet diskutimit të ekspertëve mbi mënyrat e financimit, kriteret e listimit në Bursën Shqiptare të Titujve ALSET transparentë dhe raportimin financiar për entitetet me ndikim publik. Ervin Mete Drejtor i Përgjithshëm i AMF – së theksoi se takimi vjen në një moment mjaft të përshtatshëm ku infrastruktura ligjore dhe ajo e funksionimit të transakcioneve është e plotësuar duke mundësuar funksionimin e plotë të tregut të kapitaleve. Së bashku me infrastrukturën ligjore është rregulluar dhe infrastruktura e pastregtimit nëpërmjet licencimit të Regjistrimit Shqiptar të Titujve AIREG i cili ka marrë ndërkaq dhe funksionet e një depozitari qëndror.

Përmes miratimit të dy ligjeve "Për tregjet e kapitalit" dhe "Për sipërmarrjet e Investimeve Kolektive" është krijuar kuadri i nevojshëm ligjor i cili shërben si parakusht për zhvillimin e tregut të kapitaleve. Ligjet e reja diversifikojnë mundësitë dhe interesat e investimeve në tregjet e Gjatë takimit ka folur për rëndësinë e funksionimit të tregut të kapitaleve për zhvillimin e biznesit vendas dhe të Bursës në vecanti edhe z. Mark Crawford i cili ofron nëpërmjet kompanisë së tij Aksioneri shërbime pikërisht në këtë treg. Si funksionon tregu i kapitaleve dhe listimi në Bursën Shqiptare si një alternativë financimi për korporatat, ka qënë tema e prezantimit të z. Artan Gjergji nga ALSE. z.Gjergji ka shpjeguar mënyrën se si funksionon Bursa, një treg ku takohen oferta e përfaësuar nga subjektet që kanë nevojë për fonde në vlera të mëdha dhe për një afat të gjatë, emetojnë letra me vlerë dhe kërkesa e përfaqësuar nga

subjektet që kanë fonde të lira dhe për një norme kthimi më të lartë, se mesatarja që ofron tregu financiar, investojnë në letra me vlerë Gjatë prezantimit të tij z.Gjergji ka shpjeguar benefitet e përfshitjes së titujve të biznesit në bursë dhe si mundën bizneset të rrisin dhe të sigurojnë kaptalet e nevojshme. Rëndësia themelore e listimit në bursë qëndron tek realizimi i fitimit. Kjo është një mënyrë mjaft e mirë për të vlerësuar biznesin e tyre me çmimin e tregut dhe për të kthyer në të ardhura likuide vlerën reale të zotërimeve që kanë aksionerët në kompani. Përfshirja në Bursë e titullit të biznesit, i ndihmon kompanitë të rrisin fondet e tyre për t'i përdorur si investime në drejtim të rritjes së volumit të aktivitetit të subjektit juridik. Listimi në Bursën ALSE nëpërmjet emetimit të Aksioneve krijon gjithashtu një impakt social pozitiv pasi nëpërmjet investimit të tyre ,investitorët do të ndihen "bashkë-pronarë" me me biznesin, ne suksesin e tij..

Integrity as an ethical framework for businesses

AmCham addresses the topic of integrity at 3rd Business Ethics Conference

The American Chamber of Commerce in Albania has hosted the third Business Ethics Conference, which dealt with the topic of integrity -- discussing a mosaic of elements that complement business ethics.

The AmCham Ethics and Labor Committee, in cooperation with invited guests from Albania and the United States, addressed the topic, which is both general and delicate. Businesses should place integrity at the core of their activity and have it have the forefront of dealing with clients and employees, participants agreed. AmCham President Enio Jaco spoke about the value of integrity and how AmCham helps promote it. "Fortunately, we have integrity and high standards within the organization, and it is our obligation to keep it at that same level," Mr. Jaco said in his remarks at the conference. At the meeting, the chairman of the AmCham Ethics and La-

bor Committee spoke to members about the work the chamber is doing through this particular event format to provide information to member businesses about the values that they should convey through their work. The event had two speakers from the United States -- Krish Dhanam of Krish Dhanam Training International, as well as Mike Chaney, former Vice President of Procter & Gamble -- who shared their experiences in business development that is based on integrity and on a way of doing business that is not solely focused on profit, but also on the creation of a sustainable social environment. Mr. Dhanam brought a personal experience from his short stay in Albania that emphasizes how people can act with integrity. The loss of a passport and the actions of two Albanian citizens to make sure it was found and handed back was, according to Mr. Danam, a strong ex-

Integriteti, si një kornizë etike për biznesin

AmCham në konferencën e tretë të Etikës në Biznes trajton temën e integritetit

Dhoma Amerikane e Tregtisë ka organizuar raundin e tretë të konferencës Etika në Biznes dhe ka trajtuar temën e integritetit duke krijuar një mozaik me elementë që plotësojnë Etikën në Biznes.

Komiteti i Etikës dhe Punës në bashkëpunim me të ftuar nga vendi dhe Amerika kanë trajtuar një temë sa të përgjithshme por dhe aq delikate mbi mënyrën se si bizneset duhet të vendosin në themel të aktivitetit të tyre integritetin me të cilin trajtojnë klientin dhe punonjës. Për vlerën e integritetit dhe si e zhvillojnë atë në Dhomën Amerikane, ka folur Presidenti i saj z. Enio Jaco i cili tha gjatë fjalës së tij se "Eshhtë një fat që ne kemi integritet dhe standarte të larta në organizatë, është detyrimi ynë ti mbajmë ato në të njëjtat nivele". Gjatë takimit kryetari i Komitetit të Etikës dhe Punës, ka folur me anëtarët dhe mbi punën që bën Dhoma nëpërmjet këtij formati eventit, për të informuar anëtarët mbi vlerat që duhet të përcjellin në bizneset e tyre.

Duke u përqëndruar në këtë temë folësit nga Amerika, Krish Dhanam nga Krish Dhanam Training International, si dhe Mike Chaney ish zv.Presidenti i Procter & Gamble, kanë sjellë eksperiecat e tyre në zhvillimin biznesit që ka në bazë të aktivitetit elementë të integritetit që e orientojnë biznesin jo thjesht drejt fitimit por dhe krijimit të një ambjenti të qëndrueshëm shoqëror. Krish Dhanam ka sjellë një eksperiençë personale nga qendrimi i tij i shkurtër në Shqipëri që emfazon integritetin në veprimet e njerëzve. Humbja e një pasaporte dhe kujdesi i dy qytetarëve shqiptarë për ta dorëzuar, ishte për z.Dhanam një shembull i fortë i integritetit me të cilin njerzit rrethojnë veprimtarinë e tyre. "Nuk mund të marrësh vendime të mira me njerëz të

ample of integrity that people have and use in their lives and business. "You can not make good decisions with bad people." Mr. Dhanam said in his remarks, bringing the message that in business it is very important to have people's integrity at the heart of how decisions are made. Along the same lines, Mr. Chaney, an experienced former executive at Procter & Gamble, explained that there are different values all over the world, but what separates companies with longevity in the market from those that exit quickly is the integrity with which they build their business and serve the customer. Making the right decision for the client, even when it is not in your best interest, requires integrity and this is a value that leadership must possess to inspire employees and increase the effectiveness of their work.

Both speakers addressed the topics of integrity and morality, noting these go beyond a cliché or myth and should be the focus of leadership. Only by building strong foundations can a business have sustainability, they noted.

Arben Malaj, a former Albanian finance minister, spoke about the need to develop a business with integrity and the role played by the individual in doing so. Bringing his experience from the public sector and the way in which he led, Mr. Malaj recommended not just using a code of ethics but, above all, having integrity in decision making. Advising young people to bring these values in their lives, Mr. Malaj mentioned the fact that it is up to the older generation to create a solid base of the right values to guide the younger generation in the proper direction. Today, every citizen should have a positive approach to their actions, but above all those who hold public responsibility in their decision-making should have integrity at the center of their focus, he noted.

këqinj" – tha Krish Dhanam në fjalën e tij, duke sjellë mezazhin se në biznes është njëjftë e rëndësishme të vendosësh në themel të vendimeve që merr integritetin njerëzor.

Në të njëjtën linjë ka qënë dhe një prej menaxhereve me eksperiencë të Protect & Gamble, z. Mike Chaney i cili ka shpjeguar se në të gjithë botën gjen vlera të ndryshme por ajo që i ndan kompanitë që kanë një jetëgjatësi në treg nga ato që dalin shpejt prej tij, është integriteti me të cilin ndërtojnë biznesin e tyre dhe i shërbejnë konsumatorit. Të marrësh vendimin më të drejtë për klientin dhe kur nuk është në interesin tënd, të kërkon integritet dhe kjo është një vlerë që lidhshipi duhet ta zotërojë për të frymëzuar punonjësit dhe për të rritur efektivitetin e punës së tyre.

Në fjalën e tyre të dy folësit kanë trajtuar temën e integritetit dhe moralit i cili shkon përtej një klisheje dhe një miti dhe duhet të jetë në fokusin e lidhshipit. Vetëm duke ndërtuar themele të forta një biznes mund të ketë qëndrueshmëri.

Mbi nevojën e zhvillimit të një biznesi me integritet dhe rolin që luan individit, ka folur edhe z.Arben Malaj i cili ka sjellë eksperiencën e vet nga pozicionet publike dhe mënyrën se si ka drejtuar duke përdorur jo thjesht kodin e etikës por mbi të gjitha integritetin në marrjen e vendimeve. Duke këshilluar të rinjtë që të sjellin një vlerë në angazhimet e tyre në publik, z. Malaj ka përmendur faktin se i takon gjeneratës së vjetër të krijojë një bazë të qëndrueshme vlerash për të orientuar drejt brezin e ri. Sot çdo qytetar duhet të ketë një qërfaqje pozitive në veprimet e veta por mbi të gjitha ata që kanë përgjegjësi publike dhe vendimarrje duhet ta kenë në qendër të vëmendjes.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

Welcome

BESLINDA RRUGIA
- TRANSLATION AND LEGAL SERVICES
Representative:
Beslinda Rrugia, Administrator
Address: Rr. Andon Zako Çajupi, Nr. 10, 1019, Tiranë
Contacts: +355 (0) 692870496, beslindarrugia@pec.net
www.besa-sherbimejuridike.com
Activity: Translation and Legal Services

Business Profile: Beslinda Rrugia – Translation and Legal Services is an office run by Beslinda Rrugia which offers translation services, mainly in English. They love the job they do thus their translations differ in service quality and accuracy. Having both linguistic and legal background, their clients can trust them with translations of contracts, company statutes, etc.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

Welcome

Enterprise Rent-A-Car Albania
Representative: Gert Gjeli, Administrator
Rigels Fida, Account Manager
Address: Rr. Vaso Pasha, Nr. 75, Tiranë
Contacts: +355 (0) 4 2250363, rigels.fida@enterprise.al, www.enterprise.al
Activity: Car Hire. Long Term Operational Leasing. Mini Lease. Rent a Car. Logistic Services.

Business Profile: The company was established following an increasing market need for high quality Service in the car-rental industry. Enterprise Rent a Car Albania is officially established in November 2009 as a limited liability company. With a special focus on Customer Service and Customer Satisfaction their staff gained soon a high level of expertise. The reputation grew strong and business as well. The establishing owner, Mr. Gert Gjeli, when he started the business, had a goal to offer to the market a company with world class service especially focusing on personalized customer service! They are proud to say that they are still driven by that goal in their daily operations which makes them successful.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

Welcome

Strati Company Sh.p.k.
Representative: Artur Strataj, Administrator
Address: Godinë 5 katëshe, Kati i Parë, Rruga Nacionale
Tiranë-Ndroq, Km. 4, Tiranë
Contacts: +355 (0) 4 4504919
info@stratiflowers.al, www.stratiflowers.al
Activity: Import Flowers.

Business Profile: Strati Company Sh.p.k. is one of the biggest wholesale companies of the flower market in Albania, for cut flowers, plants and all the necessary accessories needed for a flower store. The company mainly imports from the Netherlands, Greece, Italy, Kenya, and Ecuador, bringing fresh flowers to retail stores throughout Albania every week.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

Welcome

O.E.S. DISTRIMED
Representative: Orjada Jaho, Ermal Rizaj, Administrators
Address: Blvd. Bajram Curri, Rr. Nikollë Kacori, Kodi Postar 1022, Tiranë
Contacts: +355 (0) 4 2270660
info@oesdistrimed.com, www.oesdistrimed.com
Activity: Healthcare. Medical. Veterinary. Analytical.

Business Profile: O.E.S. DISTRIMED is a family business founded in 2003 in Tirana that has gradually grown to become one of the top trusted medical companies among healthcare institutions in Albania splitting the turnover among Private and Public Entities.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

Welcome

ERMC
RISK MANAGEMENT & EHSS CONSULTANCY SERVICES

ENGINEERING & RISK MANAGEMENT CONSULTANTS Sh.p.k.
Representative: Roland Liçi, Managing Director
Address: Rr. Mustafa Matohiti, Ndërtesa ABAU, Kati 3, Nr. 11, Tiranë
Contacts: +355 (0) 4 2250091
epumo@mforsafety.com, www.mforsafety.com
Activity: Risk Management & EHSS Consultancy Services.

Business Profile: ENGINEERING & RISK MANAGEMENT CONSULTANTS Sh.p.k. (ERMC hereinafter), member of MANAGEMENT FORCE Group, is a leading Consultant in Health, Safety & Environment and Risk Management in Albania. Over the years, ERMC have successfully executed several prestigious projects across Albania and Kosovo. Their execution capabilities have grown significantly with time, both in terms of the size of projects that they bid for and execute, and the number of projects that they execute simultaneously. MANAGEMENT FORCE, the mother company of the Group is based in Greece (Athens). It was established by Dr. Georgios D. Panopoulos and his associates in 1999.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

Welcome

MEDIK LINE STEWART sh.p.k.

MEDIKLINE STEWART SH.P.K.
Representative: Zaçe Shabanaj, CEO
Address: Rr. Sulejman Delvina, Pallati 13/6, Tiranë
Contacts: +355 (0) 4 2255168
medikline@gmail.com, www.mediklineshpk.com
Activity: Health and Beauty. Dental Health Services & Products.

Business Profile: MedikLine Stewart Sh.p.k. was founded in 1992 with the mission to professionally enhance dentistry, bringing the newest and most progressive technology ever produced for dentistry and dentists. Adapted and developed for any kind of urgency, making the client feel part of the family.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

Welcome

EXPAT HERO

EXPAT HERO
Representative: Donilda Shurbi, Administrator
Address: Rr. Brigada VIII, Bllok, Tiranë
Contacts: +355 (0) 697863213
donilda@expat-hero.com, www.expat-hero.com
Activity: Start-Up. Business Consulting.

Business Profile: Expat Hero is an innovation of the consulting industry in Albania. With Expat Hero, they aimed from the beginning to turn our traditional legal & accounting services in to an online consulting business, now call the Expat Business Accelerator.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

Welcome

VISION CONSULTING ALBANIA

VISION CONSULTING ALBANIA
Representative: Melissa Panariti, Legal Representative
Address: Rr. Brigada VIII, Pallati Teknoprojekt, Godina Nr. 23, Shk. 4, Apt. 8, Njësia Bashkëqe Nr. 5 1005, Tiranë. Contacts: +355 (0) 684000684
mp@visionconsultingalbania.com, www.visionconsultingalbania.com
Activity: Legal Services. Tax and Finance. Official Translations. Trademark Registration.

Business Profile: Vision Consulting Law Firm is a law practice with special focus on assistance to entrepreneurs and foreign investors in Albania. They cooperate with clients from all over the world which has enriched them with a multi-cultural experience. Their team of lawyers consider themselves as partners of their clients, having always the goal to help them achieve their success. When dealing with client's requests they are driven towards finding the fastest and most cost-efficient solution. Their team speaks fluently English, Italian and Spanish language. They provide a full range of legal services from consultations, administrative applications, advice and litigation. They also provide tax services and other consulting with the aim to assist entrepreneurs with anything needed for their business. They have specialized staff in immigration services as they help with visa, residence, work permit applications, etc. Their client's VISION is their VISION and they commit fully to achieving the best results!

DHOMA AMERIKANE NDERON ANËTARËT E PARË

AMCHAM ALBANIA HONORS ITS FIRST MEMBERS

Marking 20 years as AmCham members

20 vjet anëtar i Dhomës Amerikane

The phrase “20-year member of AmCham Albania” adorns a symbolic emblem AmCham handed at a ceremony to 20 current member businesses that became members when AmCham Albania was first established.

The ceremony honored these companies' presence and cooperation in the past two decades as well as the journey the organization has taken. It brought together representatives of the 20-year members, the AmCham Board of Directors as well as Finance and Economy Minister Anila Denaj and Entrepreneurship Protection Minister Eduard Shalsi. Expressing appreciation for the role and contribution of these first members, which are an important part of the organization's 20-year history, AmCham President Enio Jaço invited them to continue to work together and be active in advancing the goals for which they became part of the chamber. In her remarks, Ms. Denaj praised

the direct communication avenues AmCham has had with the government and the recommendations it brings. To further develop that type of communication, the government has established the Joint Committee with Chambers of Commerce from which the government is expected to receive clear input from the business community on government policies. Mr. Shalsi, who leads the Ministry for the Protection of Entrepreneurship and continues to be a strong coordinator between the business community and the government, confirmed the effort and added there would be continued work to develop communication bridges that serve not just to identify and communicate problems but also to bring up concrete ideas and proposals.

20 vjet anëtar i AmCham Albania, është sigluar në emblemën simbolike që Dhoma Amerikane i ka dhuruar 20 anëtarëve të parë të saj dhe që vazhdojnë të jenë pjesë e Dhomës.

Ceremonia që nderonte jo thjeshtë prezencën dhe bashkëpunimin e tyre 20 vjeçar, por dhe rrugëtimin e organizatës, mbledhi anëtarët që mbushën 20 vjet, Bordin Drejtues si dhe Ministren Anila Denaj dhe Ministrin Eduard Shalsi. Duke vlerësuar rolin dhe kontributin e anëtarëve të parë që sot janë pjesë e historisë 20 vjeçare të organizatës, Presidenti Enio Jaço i ftoi të jenë po aq bashkëpunues dhe aktivë për të çuar përpara qëllimin për të cilin u bënë pjesë e Dhomës. Në fjalën e saj përshëndetëse znj. Denaj ka vlerësuar format e drejtpërdrejta të komu-

nikimit që Dhoma Amerikane ka me qeverinë dhe rekomandimet që sjell. Për të zhvilluar më tej këtë komunikim, qeveria ka krijuar Komitetin e Përbashkët me Dhomat e Tregtisë nga i cili pritet që qeveria të marrë impulse të forta të biznesit mbi politikën qeveritare. Këtë e ka konfirmuar dhe z. Shalsi, i cili si Ministër i Sipërmarrjes ka qënë dhe mbetet një koordinator i fortë mes biznesit dhe qeverisë dhe punon për të zhvilluar ura komunikimi ku nuk transmetohen vetëm problematika por dhe ide dhe propozime konkrete.

AmCham representatives meet with the head of AKBN

Oil and gas sector: Navigating business operations and regulations

The American Chamber of Commerce in Albania held a meeting with the head of the National Natural Resources Agency (AKBN), Executive Director Adrian Bylyku. Discussions focused on opportunities for institutional cooperation in the oil and gas sector, which is important not only for domestic businesses but also for foreign investments.

He also highlighted three important elements that are critical and need to be addressed: frequent tax changes, system modernization with IFRS standards and informality and tax evasion

AmCham Executive Director Ilir Trimi and the heads of the relevant AmCham committees, Alketa Uruci, Kledi Kodra and Adrian Shehu, took part in the discussion.

The meeting focused on promoting and developing investments by American businesses in the sectors that are covered by the National Natural Resources Agency. AmCham representatives informed the head of AKBN, Mr. Bylyku, on the issues member businesses face, especially in the oil and gas sector and the possibilities of cooperation between the agency and AmCham members.

AmCham has a significant number of member companies that operate in the oil and gas sector and appreciates the importance of the sector in the domestic economy. As a result, AmCham is interested in working together with AKBN to address concerns. AmCham representatives informed Mr. Bylyku about common issues that have been addressed in the past, such as the VAT refund for companies operating in this sector and

the progress of the entire application process until the refund is made.

Meanwhile, the two institutions seem to have shared opinions, especially when it comes to the assistance that should be given to businesses. Mr. Bylyku pointed out the attention of the institution he leads to handle with maximum care any request that companies make.

According to Mr. Bylyku, AKBN is consolidating a network of business coordinators, which is made up in part by dedicated employees at each ministry and in several key institutions in the country. These officials will guarantee the handling as soon as possible and in a professional manner of requests, complaints or suggestions coming from businesses. Periodic meetings will also be organized with the entire team of co-

ordinators to discuss the trends in types of issues and the improvement of the enterprise service methods.

Mr. Bylyku also mentioned the technical assistance that Albania's oil and gas sector is receiving from the U.S. Department of State's Office of Energy Programs. The project, running since 2018, is providing highly qualified technical support in the oil and gas sector, technical supervision, technical training, etc. The project also aims to strengthen AKBN's ability to provide effective oversight of the country's oil and gas sector, develop a competitive and transparent oil and gas licensing process and attract qualified investors. Moreover, the project aims to preserve the environment and quality of life for communities in the oil production regions.

Përfaqësuesit e Dhomës Amerikane takohen me Drejtorin e AKBN-së

Sektori hidrokarbureve dhe rregullat që e bëjnë funksional për biznesin

Dhoma Amerikane është takuar me Drejtorin Ekzekutiv të Agjencisë Kombëtare të Burimeve Natyrore, z.Adrian Bylyku, për të folur mbi mundësitë e bashkëpunimit institucional në një fushë me kaq rëndësi si hidrokarburet jo vetëm për biznesin vendas por dhe investimet e huaja. Në takim kanë qënë prezent Drejtori Ekzekutiv i AmCham z.Ilir Trimi si dhe Kryetarët e Komiteteve në AmCham znj. Alketa Uruci, z.Kledi Kodra dhe z.Adrian Shehu.

Takimi ka patur në fokus nxitjen e investimeve dhe zhvillimin e biznesit amerikan në Shqipëri në fushën e veprimtarive të Agjencisë Kombëtare të Burimeve Natyrore. Përfaqësuesit e AmCham e kanë njohur drejtuesin e AKBN z. Bylyku, me çështjet me të cilat përballat biznesi anëtarë sidomos ai në fushën e hidrokarbureve dhe mundësitë e bashkëpunimit midis këtij institucioni dhe anëtarëve të saj.

Nisur nga fakti se në Dhomën Amerikane ka një numër të konsiderueshëm kompanish që janë përfaqësuese të sektorit të hidrokarbureve dhe duke vlerësuar rëndësinë e sektorit në ekonominë e vendit, Dhoma Amerikane e ka parë me interes bashkëpunimin me këtë institucion. Përfaqësuesit e AmCham e kanë njohur z. Bylyku me çështjet e përbashkëta që janë trajtuar në të kaluarën siç ka qënë dhe rimbursimi i TVSH -së për kompanitë që operojnë në këtë sektor si dhe mbarrëvajtja e gjithë procesit të aplikimit deri tek rimbursimi.

Ndërkaq dy institucionet duket se kanë pika të përbashkëta sidomos kur

Sipas z. Bylyku po konsolidohet rrjeti i koordinatorëve të biznesit, pjesë e të cilit janë punonjës të dedikuar pranë çdo ministrie dhe në disa institucione kryesore në vend.

vjen fjala për asistencën që duhet të jepet biznesit. Z. Bylyku ka treguar mbi vëmendjen e institucionit që drejton për të patur një kujdes maksimal ndaj çdo kërkesë të sipërmarrjes.

Sipas z. Bylyku po konsolidohet rrjeti i koordinatorëve të biznesit, pjesë e të cilit janë punonjës të dedikuar pranë çdo ministrie dhe në disa institucione kryesore në vend. Këta punonjës do të

garantojnë trajtimin në mënyrë sa më të shpejtë dhe profesionale të kërkesave, ankesave apo sugjerimeve të ardhura nga biznesi. Gjithashtu do të organizohen takime periodike me gjithë ekipin e koordinatorëve për të diskutuar rreth tipologjisë së problematikave dhe përmirësimit të skemës së shërbimit ndaj sipërmarrjes.

Z. Adrian Bylyku, përmendi dhe projektin e asistencës teknike në sektorin e hidrokarbureve si asistencë e Zyrës së Programeve të Energjisë së Departamentit Amerikan të Shtetit. Projekti i inicuar në 2018 do të siguronte mbështetje teknike mjaft të kualifikuar në sektorin e hidrokarbureve, mbikqyrje teknike, trajnime teknike etj. Projekti kishte si qëllim forcimin e aftësisë së AKBN-së për të siguruar mbikqyrje efektive të sektorit të hidrokarbureve në vend, zhvillimin e një procesi konkurrues dhe transparent të raundeve të licencimit për naftë dhe gaz, për të tërhequr investitorë të kualifikuar. Gjithashtu nëpërmjet projektit synohet ruajtja e mjedisit dhe komuniteteve në prodhimin e naftës në rajon.

AmCham Albania, NEWWAY Consulting and Strati & Kostopoulos Law explain to members:

COPYRIGHT UNDER THE ALBANIAN LEGAL FRAMEWORK

The American Chamber of Commerce in Albania, in cooperation with NEWWAY Consulting and Strati & Kostopoulos Law, organized an information session on **"Intellectual property, fair competition and the approximation of activity in accordance with EU requirements."** At the meeting, AmCham members were provided with information on the topic by a NEWWAY Consulting representative, Evien Dako, who made a presentation on copyright for creators, producers and legal rights holders. The presentation included information on the meaning of industrial property, the rights of

the creators and holders of the rights as well as the elements that define unfair competition and available legal protections against it. NEWWAY Consulting's representative explained in detail to the members of AmCham what copyright of work is, starting with the right to sell or authorize the use of the work -- on to the right of financial reward. The law recognizes the right of the author of the work to initiate criminal proceedings for violation of his/her copyright. Detailed explanations were also given to AmCham members regarding the execution of industrial rights, which in principle must be respected with the same elements as

authors' copyright. Copyright and the obligations deriving from it include broadcasting and retransmission rights for television stations and their owners. This relationship is well regulated by law and clearly defines the restrictions and rights of television station owners, starting from those of broadcasting the work -- on to non-television productions as well as drafting and enforcing contracts during the broadcasting of other works. Thus, provisions in Law 97/2013 and their application protect TV channels, as well as the legal holders of copyright and related rights, and impacts the identification of the right

holders, giving them proper payment. The expert clarified at the meeting that the Ministry of Culture and the Market Inspectorate should not accept authorizations, if the works or channels have not entered Albania legally. The presentation was quite interesting in terms of penalties coming from unfair competition. The sanctions imposed by main institutions, such as AMA and ISHMT, must also be forwarded to the Competition Authority. Experts spoke about ways in which unfair competition works and its consequences -- seen in businesses that fail to develop, poor quality, stolen consumers, etc.

AmCham Albania dhe NEWWAY Consulting dhe Strati & Kostopoulos Law i shpjegojnë anëtarëve:

TË DREJTAT E AUTORIT NËN KORNIZËN LIGJORE SHQIPTARE

Dhoma Amerikane e Tregtisë në bashkëpunim me NEWWAY Consulting dhe Strati & Kostopoulos Law, ka organizuar sesionin informues me temën **"Pronësia Intelektuale, konkurrenca e ndershme dhe përfrimi i veprimtarisë në përputhje me kërkesat e BE-së"**

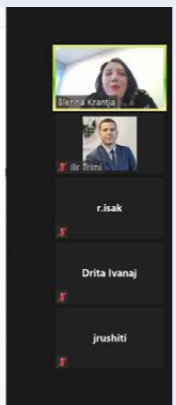
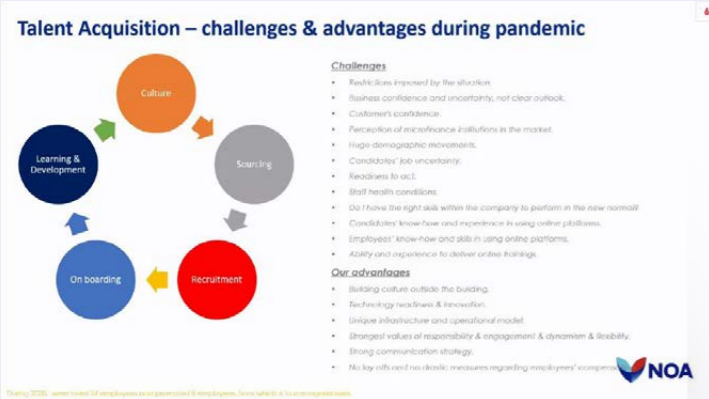
Gjatë takimit anëtarët e AmCham janë informuar nga përfaqësuesi i NEWWAY Consulting z. Evien Dako, mbi të të drejtat e autorit, krijuesit, prodhuesit dhe mbajtësit të ligjshëm të të drejtave. Cfarë nënkupton, pronësia Industriale - të drejtat e krijuesit dhe mbajtësit të të drejtave si dhe elementët që përcaktojnë konkurrencën e pandershme dhe mbrojtjen ligjore karshi tyre, kanë qënë pjesë e prezantimit. Përfaqësuesi i NEWWAY Consulting ka shpjeguar në detaje për anëtarët e AmCham se cilat janë të drejtat e autorit të veprës duke filluar nga e drejta për të shitur apo autorizuar përdorimin e veprës e deri tek e drejta e shpërbimit financiar. Ligji i njeh të drejtën autorit të veprës të fillojë edhe procedim penal për thyerje të të drejtave të tij të autorit. Shpjegime të hollësishme janë dhënë për anëtarët AmCham edhe për sa i takon ekzekutimit të të drejtave industriale të cilat në parim respektojnë të njëjtat elementë si dhe të drejtat e autorit.

Në gamën e të drejtave të autorit dhe detyrimeve që rrjedhin prej tyre janë dhe të drejtat e transmetimit dhe ritransmetimit për televizionet dhe pronarët e tyre. Kjo marrëdhënie është e rregulluar mirë me ligj dhe përcakton qartë kufizimet dhe të drejtat e pronarëve të televizioneve duke filluar nga ato të transmetimit të veprës për prodhimet që nuk janë të televizionit, hartimin dhe zbatimin e kontratave gjatë transmetimit të veprave të

tjera. Kështu përcaktimet në Ligjin 97/2013, dhe zbatimi i tij mbron si Kanalet Tv, ashtu edhe mbajtësit e ligjshëm të të drejtave të autorit dhe të drejtave të lidhura me to, dhe ndikon në shpërbllimin dhe identifikimin e drejtë të titullarëve. Eksperti ka sqaruar gjatë takimit se Ministria e Kulturës dhe Inspektoriati i Tregut, nuk duhet të pranojnë Autorizime, nëse vepra, apo kanalet nuk kanë hyrë në mënyrë të ligjshme në Shqipëri.

Mjaft interesant ka qënë prezantimi dhe për sa i takon penalizimeve që vijnë nga konkurrenca e pandershme. Sanksionet e vendosura nga Institucionet kryesore si AMA, ISHMT, duhet të përcillen edhe në Autoritetin e Konkurrencës. Ekspertët kanë folur për format të cilat shprehet konkurrenca e pandershme dhe pasojat e tij që shprehen me biznes që nuk arrin të zhvillohet, cilësi e dobët, konsumator i vjedhur etj.

AmCham Albania and NOA at HR Open Week's **First day**

AmCham Albania dhe NOA në ditën e parë të HR Open Week

How to choose the right talent during the pandemic

HR departments have been given a great responsibility by their companies during the pandemic -- to be the filters and guides in finding and developing the right human capital.

AmCham Albania and Blerina Krantja, a NOA expert, spoke to AmCham members about the best strategies HR departments should implement to choose the right talent under the difficult conditions posed by the pandemic. A good recruitment strategy, led by qualified staff and monitoring processes are all part of the successful selection of new talent. Ms. Krantja, who serves as HR director at NOA, explained in detail what her department has done to adapt to the current conditions of doing business to fulfill the company's needs to attract new talent. A strong company profile -- as well as constant communication with its audience to promote the company's values, beliefs and the right reasons why professionals should join the company -- have helped NOA's HR department be successful in its recruiting efforts. Ms. Krantja suggested to AmCham members that during this period they should be careful to build recruitment

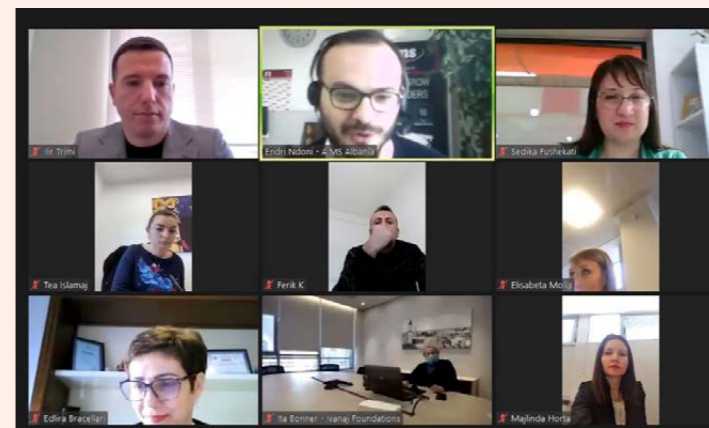
strategies that include their existing employees through incentives offered to them. Utilizing the most experienced staff members and encouraging them to talk about the company's values can bring together elements that not only increase the company's reputation but also help in attracting valuable human capital. In the discussion with AmCham members following her presentation, Ms. Krantja provided some more tips to help properly guide HR department employees in conducting recruitment processes. Redefining job profiles for open positions, and an active communication and marketing strategy combined with technology, are important. HR managers conducting interviews should also pay close attention to the process. Creating an appropriate atmosphere, asking the right questions as well as providing a proper presentation of the company as a workplace -- all play a role in having a successful recruitment process.

Si të përzgjedhësh talentet në kushtet e pandemisë

Departamentet e HR kanë patur një përgjegjësi të madhe për kompaninë gjatë pandemisë, duke u bërë filtruesit dhe udhëzuesit më të mirë të zhvillimit dhe gjetjes së kapitalit njerëzor.

AmCham Albania dhe ekspertja nga NOA, znj. Blerina Krantja, kanë folur me anëtarët e AmCham mbi strategjitë më të mira që duhet të zbatohet departamenti i HR për të zgjedhur talentet edhe në një kohë të vështirë si kjo e pandemisë. Një strategji e mirë e rekrutimit, e drejtuar nga staf i kualifikuar dhe procese të monitoruara janë gjithëka në përzgjedhjen me sukses të talenteve të reja. Blerina Krantja, Drejtore e HR tek NOA ka shpjeguar në detaje se çfarë ka bërë departamenti i saj në kushtet aktuale të zhvillimit të biznesit dhe nevojës për të përthithur talentet e reja. Një profil i fortë i kompanisë si dhe komunikimi konstant me audiencën duke promovuar vlerat, besimet, dhe arsyet për të zgjedhur dhe për të qenë pjesë e familjes së madhe, e ka ndihmuar departamentin e HR të jetë i suksesshëm në rekrutim. Znj. Krantja i sugjeroi anëtarëve të AmCham që gjatë kësaj periudhe të jenë të kujdesshëm për të ndërto-

ar strategji të rekrutimit që përfshijnë edhe punonjësit nëpërmjet incentivave që ju ofrohen atyre. Aktivizimi i stafit më me përvojë, inkurajimin për të folur për vlerat e kompanisë, të gjithë këto elementë së bashku, rrisin jo vetëm reputacionin e kompanisë por dhe ndihmojnë në afrimin e një kapitali njerëzor me vlera. Në diskutimin me anëtarët e AmCham, znj. Krantja ka ofruar disa këshilla që i ndihmon punonjësit e departamenteve të HR të orientohen drejtë gjatë kohës që kryejnë procese të rekrutimit. Rridefinimi i profileve të punës që hapen, dhe një komunikim aktiv dhe strategji marketingu e kombinuar me teknologjinë, janë të rëndësishme. Të vëmendshëm duhet të jenë në këtë proces dhe menaxherët e HR që kryejnë intervistat. Krijimi i një atmosfere të përshtatshme, pyetjet që drejtojnë deri tek prezantimi i që i bëjnë kompanisë dhe vëndit të punës, luajnë rol në këtë proces.

Day Two at HR Open Week: AIMS International expert presents

Dita e Dytë në HR Open Week, eksperti i AIMS International flet për

The key role of new talent in company performance during the pandemic

HR Open Week's second day focused on "Employment of recent graduates: How to attract and retain the new leadership class for a very uncertain future" as a topic.

AmCham members had the opportunity to exchange information with an expert from AIMS International, Endri Ndoni, on current and future challenges. Mr. Ndoni shared his experience on how businesses and organizations can rely on young talent who can become a factor in overcoming difficult situations. At the training session, the AIMS International expert spoke about the importance of advocating to allow for flexibility, but also accuracy, when preparing for the unique challenges ahead related to finding the right talent. The impact of Covid-19 was felt around the world. And businesses need to be reorganized to keep staff working in order to operate efficiently. A quick assessment of HR resources has shown that sectors such as tourism and hospitality were hit hardest, but, at the same time, most businesses were standing on a secure foundation that allowed them to switch to a more digital way of doing business. HR departments had to take several actions to overcome the difficult situation created by the pandemic, including retraining the workforce, arming employees with new skills, as well

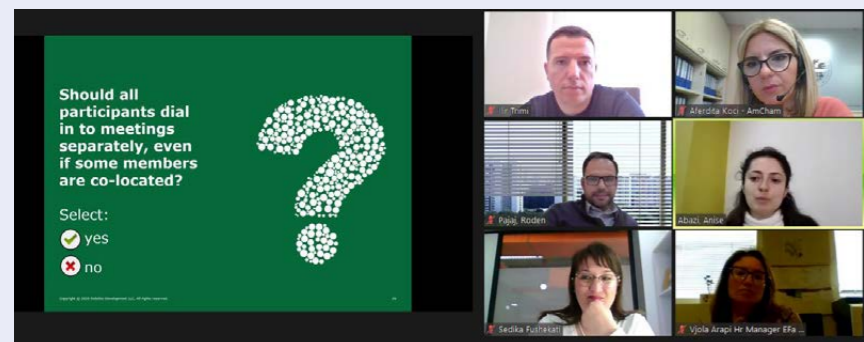
as relying on expertise from outside the company -- and above all -- recruiting new staff members to adapt. The process has been handled with great care by HR experts with the aim of not only providing qualified new staff to companies but also to help promote each company's brand in the job market. Most companies developed in-house programs and relied on their own staff. The BPO portion relied on the recruitment of inexperienced staff, such as recent graduates. During the time of the pandemic, the recruitment process takes on a special value as the human factor is the most important in overcoming this situation. This creates strong pressure on HR departments who have to be very careful when conducting a recruitment process for the company needs. During the training, Mr. Ndoni explained to AmCham members that it is the duty of the human resources experts to carry out a fair process and select the best candidates, as this will affect not only the company's performance but also staff relations. Candidates should also be treated fairly and professionally as their opinion of the process will also affect the company's reputation in the market.

Roli kyç i talentëve të reja në performancën e kompanisë gjatë pandemisë

Dita e dytë e HR Open Week është përqëndruar në temën "Punësimi i të diplomuarve - Si të tërheqim dhe të mbajmë klasën e re të udhëheqësve për një të ardhme shumë të pasigurt".

Anëtarët e AmCham, kanë patur mundësi të shkëmbejnë informacion me ekspertin e AIMS International, Endri Ndoni, mbi sfidat aktuale dhe ato që presin. Z. Ndoni ka ndarë përvojën e tij se si biznesi por dhe organizatat mund të mbështeten tek talenti i ri i cili mund të bëhet faktor në kapërcimin e këtyre situatave. Gjatë trajnimit, AIMS International, ka folur mbi rëndësinë e advokimit për të bërë të mundur fleksibilitetin, por edhe saktësinë, kur përgatiteni për sfidat unike të talentëve përpara nesh. Impakti i Covid 19 u ndje në të gjithë botën. Biznesit i duhet të riorganizohet për të mbajtur stafet në punë dhe për të operuar me efikasitet. Një vlerësim i shpejtë i burimeve për të gjetur se sektorë si turizmi apo hoteleria ishin më të goditurat, por ndërkaq pjesa më e madhe e bizneseve kishin një bazë të sigurtë pune për të kaluar në digitalizim të veprimtarisë së vet. Veprimet që u ndërmorrën nga Departamentet e HR për të kaluar një situatë të tillë ishin rrafshësimi i fuqisë punëtore, armatosja me aftësi të reja, mbështetja në ekspertizë jashtë kompanisë dhe mbi të gjitha

rekrutimi i forcave të reja të punës. Ky proces është trajtuar me mjaft kujdes nga ekspertët e HR pasi jo vetëm që do të siguronte staf të reja të kualifikuar por dhe do të ndihmonte për të promovuar brandin në tregun e punës. Pjesa më e madhe e kompanive zhvilluan programe të brendshme dhe u mbështetën në stafet e tyre. Pjesa e BPO u mbështetën në rekrutimin e stafëve pa përvojë apo të sapodiplomuar. Gjatë kohës së pandemisë, procesi i rekrutimit merr një vlerë të vecantë pasi faktori njerëzor është më i rëndësishmi në kalimin e kësaj situatë. Kjo krijon presion të fortë mbi departamentet e HR të cilët duhet të jenë shumë të kujdesshëm kur kryejnë një proces rekrutimi për nevojat e kompanisë. Gjatë trajnimit, z. Ndoni ka shpjeguar për anëtarët e AmCham, se më të goditurat, por ndërkaq pjesa më e madhe e bizneseve kishin një bazë të sigurtë pune për të kaluar në digitalizim të veprimtarisë së vet. Veprimet që u ndërmorrën nga Departamentet e HR për të kaluar një situatë të tillë ishin rrafshësimi i fuqisë punëtore, armatosja me aftësi të reja, mbështetja në ekspertizë jashtë kompanisë dhe mbi të gjitha

The virtual team: AmCham Albania and Deloitte discuss best practices for working from home

Ekipi virtual, AmCham Albania dhe Deloitte flasin për praktikën më të mirë të punës nga shtëpia

Coming together in a virtual environment: How companies benefit

The pandemic situation and the resulting increase in remote work has meant that the office can be anywhere. Staff members have discovered how to use remote work to communicate in real time and maintain a proper level of productivity.

Virtual teams and remote work have had some positive effects -- but there are problems too. Managing challenges and using best practices in remote work were issues discussed by Anisa Abazi and Roden Pajaj, experts with Deloitte. "A group of people working from different geographical locations and who rely on technology to communicate and come together to achieve a common goal" -- that's how Mr. Pajaj defined the virtual team. Speaking to AmCham members, Mr. Pajaj explained that there are several critical factors in the success of a virtual team. Managers need to be careful in building a staff that has constant communication and builds consistent relationships based on pre-determined rules. Managers must also be very careful to manage conflicts that arise during work in a timely manner. Speaking about best practices in organizing work with

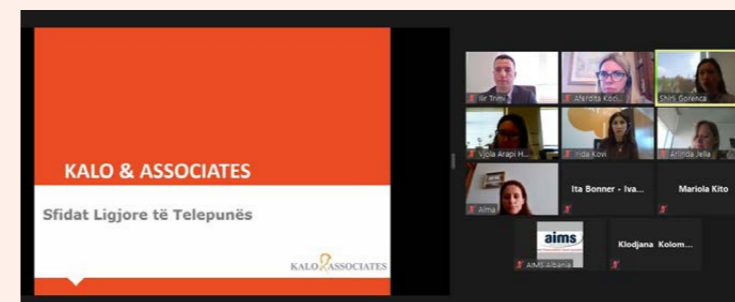
virtual teams, Mr. Pajaj and Ms. Abazi explained that the basis of a stable relationship is the establishment of some basic rules. Among the many rules and protocols that can apply to remote work, experts mentioned setting clear work schedules, using the right technology, delegation of tasks, etc. Having precise definitions on roles and responsibilities of each staff member is very important in the management of remote work. Managers need to be clear in defining the tasks of team members and monitor the work for follow-up. To properly run a company, it is important that the leader communicates and gives confidence to the staff on the assigned tasks. To achieve that, managers need to cooperate with the team, encourage team members to take the necessary risks and allow for open communication to share information among team members, which helps in making quality decisions.

Bashkimi në një mjedis virtual, si të përfitojnë kompanitë

Situata pandemike dhe puna virtuale, ka bërë që zyra të jetë kudo. Stafet kanë gjetur mundësinë nëpërmjet punës virtuale të komunikojnë në kohë reale dhe të ruajnë nivelin e produktivitetit.

Skuadrat virtuale dhe puna në distancë ka anët e veta pozitive por dhe problematikat e veta. Si ti menaxhosh këto mundësi dhe cilat janë praktikën më të mirë të punës virtuale, ka qënë tema për të cilën ka referuar Anisa Abazi dhe Roden Pajaj nga Deloitte. "Një grup njerëzish që punojnë nga vende të ndryshme gjeografike, mbështeten tek teknologjia për të komunikuar dhe bashkohen për të arritur një qëllim të përbashkët" - e ka quajtur Roden Pajaj skuadrën virtuale. Duke folur me anëtarët e AmCham, z. Pajaj ka shpjeguar se ka disa faktorët kritikë për suksesin e ekipit virtual. Menaxherët duhet të jenë të kujdesshëm në ndërtimin e një stafi që ka komunikim të vazhdueshëm dhe ndërtojnë marrëdhënie të qëndrueshme të mbështetur dhe në rregullat e paracaktuara. Mjaft kujdes duhet të kenë menaxherët edhe për të menaxhuar në kohë konfliktet që lindin gjatë punës. Duke folur mbi praktikën më të mirë në organizimin e

punës me ekipet virtuale, Roden Pajaj dhe Anisa Abazi kanë shpjeguar se baza e një marrëdhënie të qëndrueshme është vendosja e disa rregullave bazë. Në morinë e rregullave dhe protokolleve që zbatohen për punën në distancë, janë përmendur, koha e punës duke caktuar orare të qartë, përdorimi i teknologjisë, delegimet e detyrave etj. Mjaft rëndësi ka në menaxhimin e punës në distancë edhe përcaktimi i saktë i roleve dhe i përgjegjësive të gjithësecilit. Menaxherët duhet të jenë të qartë në përcaktimin e detyrave të anëtarëve të ekipit dhe të monitorojnë ndjekjen e tyre. Për të drejtuar një kompani është e rëndësishme që lideri të komunikojë dhe t'i japi besim stafit të tij në detyrat që i cakton. Për ta realizuar këtë, duhet që menaxherët të bashkëpunojnë me ekipin, t'i nxisin të ndërmarrin rrisqet e nevojshme, të kenë një komunikim të hapur të ndajnë informacionet mes tyre duke ndihmuar në marrjen e vendimeve cilësore.

On Fourth day of HR Open Week, Kalo & Associates explains how working from home is legally regulated

Dita e kartët e Open Week, Kalo & Associates shpjegon rregullimin ligjor të punës virtuale

How remote work is regulated by law

HR Open Week's fourth day focused on "Legal Challenges of Telework" as a topic, with Shirli Gorenca, a legal expert with Kalo & Associates, explaining to AmCham members the most efficient ways of working remotely and how that particular working relationship is legally regulated.

Covid-19 and the challenges it brought led to a new normal in doing business and managing employment relationships. Working from home became an imperative of the time, and it seems that Albania's Labor Code already had provisions to deal with this alternative working arrangement. Specifically, the Labor Code's Article 15 legally regulates a telework contract, thus recognizing the power of information technology and its impact on business development. The Labor Code also has special provisions that regulate every part of the remote employment relationship, starting from working hours and continuing with the obligations of the employer and the employee in this virtual workspace. Ms. Gorenca provided AmCham members with information about the obligations the employer has in creating appropriate working conditions, providing working tools as well as having a clear

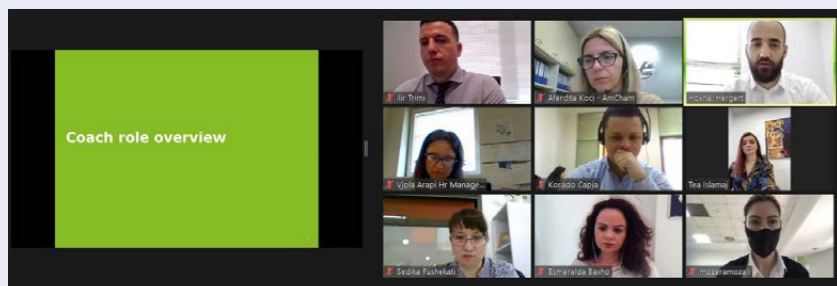
definition of schedules and days off. The regulation of the virtual employment relationship also spells out employees' obligations and rights, which are set in the employment contract. These obligate the employee to respect the schedules, agreements and other employment criteria set out in the contract. The remote work relationship, or telework as it is also known, is also subject to regulations under Albania's personal data protection law. The Law on Personal Data Protection and related bylaws and guidelines on "processing of personal data during telework, in the framework of measures against Covid-19," adopted in February 2021, clearly define the practical measures that can be taken to keep personal data secure and confidential while work is taking place outside the office. These also define how information security management systems are certified in order to protect personal data.

Telepuna, si rregullohet me ligj

Dita e katërt e HR Open Week është përqëndruar në temën "Sfidat ligjore të Telepunës" ku ekspertja e Studios Ligjore Kalo & Associates znj. Shirli Gorenca ka shpjeguar për anëtarët e AmCham mënyrat më efikase të telepunës dhe si rregullohet kjo marrëdhënie me ligj.

Covid 19 dhe sfidat që ai solli stabilizuan një mënyrë të re të zhvillimit të biznesit dhe menaxhimit të punës. Puna nga shtëpia u bë një imperativ i kohës dhe duket se Kodi i Punës e kishte marrë në konsideratë këtë mënyrë alternative të punës. Eshtë pikërisht neni 15 i Kodit të Punës që e rregullon me ligj kontratën për telepunën duke njohur kështu fuqinë e teknologjisë së informacionit dhe impaktin në zhvillimin e biznesit. Gjithshtu Kodi i Punës ka dispozita të posacme që rregullojnë cdo pikë të kësaj marrëdhënie duke filluar nga orët e punës, detyrimet e punëdhënësit dhe punëmarrësit në këtë hapsirë virtuale të punës. Znj. Gorenca ka informuar anëtarët e AmCham mbi detyrimet që ka punëdhënësi në krijimin e kushteve të përshtatshme të punës, mjeteve të punës si dhe përcaktimin e qarte të orareve dhe ditëve të pushimit. Rregullimi i mar-

rëdhënies virtuale të punës parashikon detyrime dhe të drejta dhe për punëmarrësit të cilat rregullohen në kontratën e punës dhe e detyrojnë punëmarrësin të respektojë orare, dealine, dhe kritere të tjera të punës të përcaktuara në këtë kontratë. Marrëdhënia virtuale e punës apo Telepuna ka të rregullar me ligj edhe mbrojtjen e të dhënave personale. Ligji "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale" dhe aktet nënligjore dhe udhëzuesi për "Përpunimin e të dhënave personale gjatë telepunës, në kuadër të masave kundër COVID-19" i miratuar në shkurt të 2021 përcakton qartë masat praktike që mund të merren për t'i mbajtur të dhënat personale të sigurta dhe konfidenciale në zhvillimin e punës jashtë zyrës. Ajo përcakton gjithashtu edhe mënyrën e certifikimit të sistemeve të menaxhimit të sigurisë së informacionit, të dhënave personale dhe mbrojtjes së tyre.

Deloitte Albania discusses talent management on fifth day of HR Open Week

Dita e pestë në Open Week, Deloitte Albania flet për menaxhimin e talentit

Developing human potential to increase company performance

HR Open Week's fifth day focused on "Talent Management Training."

AmCham members had the opportunity to share experiences with an expert from Deloitte Albania on how coaching and mentoring focus on identifying and increasing people's potential -- with human capital being the most important factor in the strength of a company. Hergert Hoxha of Deloitte explained to AmCham members the role a coach plays in developing the potential he or she sees in employees. Excellent career trainers help develop company staff by giving them the help and guidance they need. They are the best coordinators to connect the right people with the opportunities and experiences that support their career development. During the meeting, it was emphasized the

fact that effective career training is essential for the sustainability and continuous growth of the company and business. According to Mr. Hoxha, a trainer helps to identify and develop an individual's strengths, interprets performance trends based on experience and advises on professional career development. Identifying strengths is important because it helps professionals utilize them both in day-to-day work as well as in improving the company's performance. The coach accomplishes this by interpreting and synthesizing the feedback received from employees on their work and incentives in combination with their education and experience, creating a link to long-term career goals.

Zhvillimi i potencialeve njerëzore në performacën e kompanisë

Dita e pestë në Open Week i kushtoi vëmendje temës "Trainimi në Menaxhimin e Talentit".

A nëtarët e Dhomës Amerikane patën mundësi të shkëmbejnë përvoja me ekspertin e Deloitte Albania se si Coaching Mentoring është përqendruar në identifikimin dhe rritjen e potencialit të njerëzve që janë forca më e madhe e një kompanie. Eksperti i Deloitte Albania, Hergert Hoxha ka shpjeguar për anëtarët e Dhomës Amerikane, rolin që ka një trajner në zhvillimin e potencialeve që identifikon tek punonjësit. Trajnerë të shkëlqyeshëm të karrierës ndihmojnë në zhvillimin e stafëve të kompanive duke u dhënë atyre ndihmën dhe drejtimin e nevojshëm. Ata janë koordinatorët më të mirë për të lidhur njerëzit e duhur me mundësitë dhe përvojat që mbështesin zhvillimin e karrierës së tyre. Gjatë takimit u theksua fakti se trajnimi efektiv i karrierës

është thelbësor për qëndrueshmërinë dhe rritjen e vazhdueshme të kompanisë dhe biznesit. Sipas z. Hoxha një trajner ndihmon në identifikimin dhe zhvillimin e një individi në zonat e tij të forcës, interpreton trendet e performancës nisur përvoja dhe këshillon për zhvillimin profesional gjatë karrierës. Zbulimi i pikave të forta është i rëndësishëm sepse ndihmon në shfrytëzimin e tyre si në punën e përditshme ashtu edhe në zhvillimin e performancës së kompanisë. Mënyra se si një trajner e bën këtë, është duke interpretuar dhe sintetizuar reagimet e marra nga punonjësit punën dhe iniciativën e tyre në kombinim me arsimin dhe përvojën që kanë, duke krijuar lidhje me qëllimet afatgjata të karrierës

TEAM LEADER

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

WELCOME VVN D'ANGELO

VIAN BRANDS Sh.p.k.
Representative: Vincenzo Hoxha, CEO
Anxhelo Hoxha, Managing Director
Address: Rr. Asim Zeneli, Nr. 23, Tiranë
Contacts: +355 (0) 692254060
info@dangelo.al / www.dangelo.al
Activity: Confectionery Production, Stores & Distribution.

Business Profile: A pioneer in the chocolate industry of Albania. Designed to bring incredible and delicious products, from their unique chocolate dishes to their savoury crêpes together with excellent service and atmosphere.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

WELCOME EXBATT

EXBATT Sh.p.k.
Representative: Blerim Blaku, CEO
Address: Autostrada Tiranë-Durrës, Km. 1, Pajtoni Business Center, Kati 3, Tiranë
Contacts: +383 44162187
blerim@exbatt.com / www.exbatt.com
Activity: Industrial Batteries

Business Profile: Exbatt is the exclusive distributor for industrial batteries and Energy Systems. The company was established in 2000 in the city of Podujeva, in Kosovo and now it has been operating in Albania for 2 years. The number of clients in Kosovo is considerable and that's why they want to continue with these steps in Albania as well. Exbatt offers solutions for all types of energy, storage, technical assistance and ongoing training.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

WELCOME MONTAL

MONTAL Sh.p.k.
Representative: Skënder Lufi, Managing Director
Address: Rr. Dervish Hima, 3 Kullat, K3, A9/2, Tiranë
Contacts: +355 4 2271385
sales@montalshpk.com / www.montalshpk.com
Activity: Medical and Laboratory Equipment

Business Profile: MONTAL is a private company dealing with imports, sales and services of medical & laboratory products in Albania. The company was established in 1996 as a family-owned limited company. On January 12, 2021 MONTAL celebrated its 25th anniversary. Through more than 25 years of activity, the company has gradually grown up being now a leading company for sales and service of medical & laboratory devices in the Albanian market.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

WELCOME ALSE

Bursa Shqiptare e Titujve ALSE Sh.a.
Representative: Artan Gjergji, CEO
Address: Rr. Nikolla Tupa, Nr. 1, Kati 3/1, Tiranë
Contacts: +355 4 2243808 / info@alse.al / www.alse.al
Activity: Financial Sector. Trading Services for Securities Bought-Sold by Portfolio Investors. Membership Services to Banks and Brokerage Firms. Listing Services for Government & Business Issuing Entities

Business Profile: Bursa Shqiptare e Titujve ALSE Sh.a., was launched in 2014 as an ambitious project with the support of Credins Bank, with the aim of creating a privately-owned electronic trading platform that would match the supply and demand for securities in Albania and fill the lack of a functional market (stock exchange), where domestic businesses can raise capital as an alternative capital to the banking sector.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

WELCOME EN

BAJRAMI-N Sh.p.k.
Representative: Nazif Bajrami, Administrator
Address: Labinot Fushë Xibrakë, Pruga Elbasan-Xibrakë Km. 13, ZK 3864
Contacts: +355 (0) 696067906
info@bajrami-n.com / www.bajrami-n.com
Activity: Construction and Civil Engineering, Production and Sale of Construction Materials, Import-Export, Transport

Business Profile: BAJRAMI-N Sh.p.k., established in 1997, is a company with production activities in Elbasan and perform construction and civil engineering activities in Albania. The company owns a place for sale of construction materials, a site for production of construction materials of different nature, concrete production plant, asphalt plant, specific tools intended for civil works, various transport machines, etc. The company is highly profiled in the construction and civil engineering activity, with different volumes of work financed by public funds (through public procurement procedures), or private investors. Its portfolio includes the construction of residential buildings, construction & restructuring of roads, hospitals, and schools.

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

WELCOME ELLER

ELLER Sh.p.k.
Representative: Irina Mema, Managing Partner
Address: Rruga Hamdi Sina, Kompleksi Bora, Ndërtesa Nr. 3, Suite Nr.11, Tiranë
Contacts: +355 (0) 693194866 / contact@eller.al / www.eller.al
Activity: Consulting, Transaction Advisory (Business Valuation, Financial Modelling and M&A Consulting), Investment Management Consulting, Cryptocurrency Advisory, Litigation/Arbitration Support.

Business Profile: Eller is a premier consulting firm serving U.S. and local clients with corporate finance, private equity, and transaction advisory services. Eller's professionals have advised on deals in aggregate of over \$50 billion, and have served as trusted partners to large multinational firms in the areas of business valuation, litigation support, and investments. At Eller, we share the values of Leadership, Excellence, and Client Focus. These values are our guiding principles and provide us with clear direction when making business decisions and serving our clients.

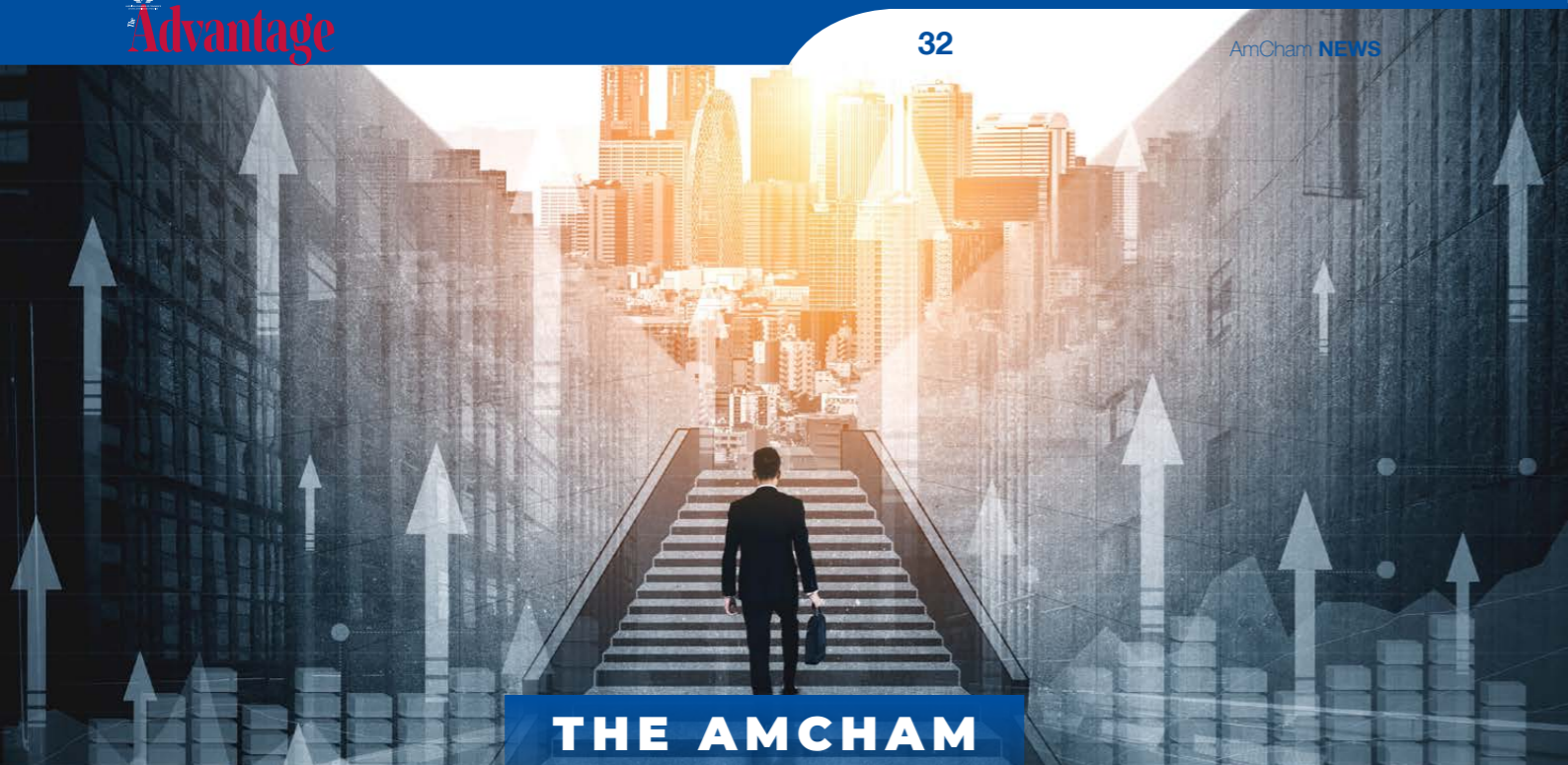
AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISE

WELCOME TECHEMET

Techemet Balkans
Representative: Ferdinand Luca, Managing Director
Address: Superstrada Lezhë-Milot, Km. 7
Contacts: +355 (0) 694076382
mario.kola@techemet.com
www.techemet.com

Activity: Precious Metals. Collection, transportation, and recycling of catalytic converters. Recovery of platinum, rhodium, gold and silver.

Business Profile: Techemet Balkans is part of Techemet Group located in Texas, US. The group operates in the sector of precious metals and offers a full range of recycling and metal trading services for the recovery and management of platinum, palladium, rhodium, gold and silver.

THE AMCHAM

INVESTMENT AGENDA

Adopt a Highly Strategic Approach towards Foreign Direct Investments (FDI)

THE GOAL: To Achieve the Potential of Becoming one of the Most Attractive Investment Destination in the Western Balkan region

RECOMMENDATIONS RELATED TO FDI:

1 Adopt an FDI Strategy to be led, implemented and monitored by highest levels of Government. A real, impactful FDI oriented policy will re-

quire strong government leadership with significant political and legislative will to be implemented. The policy with detailed implementation details must be articulated by highest levels of administration through a public commitment. We recommend that for the strategy to be affective, must be led by Ministry of Finance and Economy, supported and monitored by the Prime Minister's office with a commitment for implementation by all responsible agencies.

2 Shorten bureaucratic procedures for making Investments - targeting # of procedural steps and duration time. Albania ranks highest in the WB for the time it takes to complete an investment. This is one of key determination factors that investors consider when making an FDI decision.

3 Legislate a progressive package of Incentives to boost sustainable and long-term investments. Best practices of Incentives in FDI include regulatory, procedural and financial / fiscal incentives:

- a) Establish a *benchmark* for incentives: a minimum in \$Mill in new investments and a minimum number of new jobs must first be achieved or committed by the investor. Alongside, a *performance* indicator for investments must be developed so that the incentives are rolled out in tranches aligned with achievements.
- b) Regulatory and Procedural: Expedited permissions for qualified sizeable Investments
- c) Financial: Meaningful subsidies on Infrastructure facilities and Job Training

AXHENDA E

INVESTITIMEVE e AMCHAM

1 -Adoptimi i një qasje shumë strategjike ndaj investimeve të huaja direkte (IHD)

QËLLIMI: Për të arritur potencialin për t'u bërë një nga destinacionet më tërheqëse të investimeve në rajonin e Ballkanit Perëndimor

REKOMANDIME NË LIDHJE ME IHD:

1 Miratimi i një Strategjie të Investimeve që do të drejtohet, zbatohet dhe monitorohet nga nivelet më të larta të Qeverisë. Një politikë e vërtetë dhe me ndikim e orientuar drejt IHD do të kërkojë një udhëheqje të fortë

qeveritare me vullnet të rëndësishëm politik dhe legjislativ për t'u zbatuar. Politika me detaje të hollësishme të zbatimit duhet të artikulohej nga nivelet më të larta në administratë përmes një angazhimi publik. Në rekomandimet që strategjia të ketë një ndikim, ajo duhet të drejtohet nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, e mbështetur dhe monitoruar nga zyra e Kryeministrit me një angazhim për zbatim nga të gjitha agjencitë përgjegjëse.

2 Shkurtoni procedurat burokratike për të bërë investime - duke synuar numrin e hapave procedurale dhe kohëzgjatjen. Shqipëria renditet më e larta në BB për kohën që duhet për të përfunduar një investim. Ky është një nga faktorët kryesorë të përcaktimit që investitorët marrin parasysh kur marrin një vendim të IHD-ve.

3 Legjislacion për një paketë progresive në Nxitjen e investimeve të qëndrueshme dhe afatgjata. Praktikisht më të mira të Nxitjeve në IHD përfshijnë stimulime rregullatore, procedurale dhe financiare / fiskale:

- a) Vendosni një pikë referimi për stimulimet: një minimum prej \$ Mill në investime të reja dhe një numër minimal i vendeve të reja të punës duhet të pari të arrihen ose të kryhen nga investitori. Krahas kësaj, duhet të zhvillohet një tregues i performancës për investimet në mënyrë që stimujt të shpërndahen në kështu të harmonizuara me arrijtet.
- b) Rregullator dhe Procedural: Lejet e shpejtuara për investime të konsiderueshme të kualifikuara
- c) Financiar: Subvencione domethënëse për objektet e Infrastruktura dhe Trajnimit e Punës
- d) Fiskale: Ulje e

d) Fiscal: Reduced Corporate Income Tax for qualified investments

4 Enact meaningful antitrust and anti-competitive regulation to disincentivize monopolies and market concentration. In order to ensure that foreign companies will invest, a fair and open market, free of monopolies will enable their entries. The supervising agencies must adopt a *rule-based* approach to examining market concentration.

5 Ensure enforcement of business contracts by guaranteeing a minimum functionality of justice system, including essential functionality of all court levels and a specified maximum timeframe for handling cases and disputes.

6 Draw up a Clear and Transparent Privatization Plan. Partial privatization of important but noncompetitive state-owned enterprises can generate a boost to FDIs - leading to increased competition of local markets, transfer of new technologies and increased revenue for public budget.

7 Encourage creation of Investment Funds and other Alternative supporting financial instruments to enable investments. Availability of Capital to enable FDI transactions is key to attract a various source of investors. Proper regulation and internal policies that encourage Investment Funds (with the purpose of investing into local companies) and bank or credit guarantees to incentivize investments are critical support factors. Furthermore, wider utilization of guarantee funds by the banking sector and other financial players in financing of FDI transactions is recommended.

2 Develop and Enact an Effective Anti-Corruption Program

THE GOAL: Boosting Trust and Confidence to Citizens, Business Community and Foreign Investors in Transparency, Fair Practices and Rule of Law.

RECOMMENDATIONS FOR THE ANTI-CORRUPTION PROGRAM

8 Enable & Energize Civil society's Tools of Public Accountability and Oversight in Government Operations and Management of Public Budget. The action would ensure the transparency of government operations and increase citizen engagements in government affairs.

Specific instruments tailored to this purpose, such as Open Data and other similar tools must be empowered through enforcing regulation, grants and collaboration with international organizations.

9 Enact a package of Anti-Bribery Compliance Legislation by targeting previous and current underlying government failures (or public perception of certain operations) with proper sanctions and meaningful penalties. One of the most effective methods of fighting corruption is to enact legislation that makes corruption practices punishable. Alongside, the whistle-blowing practices, cooperation with prosecutors and barring offenders from public office, a proper punishable sanction targeting both the offeror and receiver of the bribe must be legislated to show results. Further legal clarity of anti-corruption framework through a commitment and alignment with EU recommendations is also recommended.

10 Eliminate or minimize 'Special Exceptions' from public procurement and other decision-making regulations to reduce risk of corrupt activities. We recommend full alignment with EU directions towards management of public procurement to eliminate loopholes or special exceptions. Additionally, a strictly 'defined' criteria when exceptions and consequent methods of procurement would be used is required.

11 Increase the Transparency of own government operations. The goal is to increase deployment of transparent tools and platforms (such as e-services from government to businesses) with the purpose of increasing public transparency and minimizing risk of corruption. The platforms should be designed in a way that increases businesses or citizen's engagement in detection of corrupt activities. In particular apply the advanced e-services or transparent public platforms to the following agencies/activities:

- 1) Land Administration
- 2) Customs Administration
- 3) Tax Administration
- 4) Public Procurement

12 Enable and Incentivize a Coalition of activists from the media, businesses and civil society to support the government reform anti-corruption program. The program would enable a coordinated media publication and monitoring for increasing the pressure on parliament and politicians to support reforms. The activity could be supported through commitment of *public funds* and in coordination with international development agencies. This would boost public confi-

dence in the government commitment in the fight against corruption.

3 -Implement a Modern Tax System to Increase Albania's Competitiveness and Attract Investments

THE GOAL: Enabling effective tax practices and a fiscal system that stimulates business growth and attracts foreign investments.

RECOMMENDATIONS RELATED TO THE TAX SYSTEM

13 Amend the Laws on income tax and local taxes to equal the fiscal burden between categories and incentivize the formalization of small businesses. We recommend an equal treatment of two categories of taxpayers: self-employed and employed, by approximating as much as possible the fiscal burden they bear. There should be a separate treatment of activities related to selling goods and those that offer services, since the revenue is not an equal measure for both segments. We strongly urge moving towards *profit* rather than turnover as a tax measure calculation. In addition to being fairer, will have a positive effect on the large amount of paperwork associated with the movement of goods and will reduce the pressure to hide revenue/turnover. The new tax provisions should ensure that the level of the personal income tax of the individual does not see significant changes based on the legal form of the entity chosen to perform the work. So, ultimately, the individual should be taxed on the amount of personal income earned (put simply, the take home pay), regardless of whether that individual is an employee, a notary public or a retailer

14 Extend the deadline for the Law on Invoices and Turnover Monitoring System until the certification of software solutions is tested and the training for practical use of all taxpayers is done. The law on invoices and turnover monitoring system came into effect on Jan. 1st, 2021 for cash-less transactions between taxpayers and public bodies; will go on effect on July 1st, 2021 for cash-less transactions between taxpayers and on Sept. 1st, 2021 for cash transactions. Taxpayers have not been specifically informed about the steps they need to take to adapt to the changes made to the law and the costs that accompany the process. The

taksave të të ardhurave të Korporatave për investime të kualifikuara

4 Miratimi i rregullativës kuptimplotë të antitrustit dhe anti-konkurrencës për të mosstimuluar monopolin dhe përqendrimin e tregut. Në mënyrë që të sigurojnë që kompanitë e huaja do të investojnë, në tregun e drejtë dhe të hapur, pa monopole, agjencitë mbikëqyrëse duhet të miratojnë një qasje të bazuar në rregulla për të shqyrtuar përqendrimin e tregut.

5 Siguroni zbatimin e kontratave të biznesit duke garantuar një funksionalitet minimal të sistemit të drejtësisë, duke përfshirë funksionalitetin thelbësor të të gjitha niveleve të gjykatës dhe një afat kohor të specifikuar maksimal për trajtimin e çështjeve dhe mosmarëveshjeve.

6 Hartoni një Plan të qartë dhe transparent të privatizimit. Privatizimi i pjesshëm i ndërmarrjeve të rëndësishme shtetërore të rëndësishme por jo konkurruese mund të gjenerojë një nxitje të IHD-ve - duke çuar në rritjen e konkurrencës në tregjet lokale, transferimin e teknologjive të reja dhe rritjen e të ardhurave për buxhetin publik.

7 Inkurajoni krijimin e Fondeve të Investimeve dhe instrumenteve të tjera financiare alternative mbështetëse për të mundësuar investime. Disponueshmëria e kapitalit për të mundësuar transaksionet e IHD-ve është thelbësore për të tërhequr burime të ndryshme të investitorëve. Rregullimi i duhur dhe politikave të brendshme që inkurajojnë Fondet e Investimeve (me qëllim të investimit në ndërmarrjet vendase) dhe garancitë bankare ose të kreditit për të stimuluar investimet janë faktorë të rëndësishëm mbështetës. Për më tepër, rekomandohet përdorimi më i gjerë i fondeve të garancisë nga sektori bankar dhe aktorët e tjerë financiarë në financimin e transaksioneve të IHD-ve.

2 Zhvilloni dhe Vendosi një Program Eektiv Anti-Korrupsion

QËLLIMI: Rritja e besimit te qytetarët, komuniteti i biznesit dhe investitorët e huaj në transparencë, praktika të drejta dhe sundim të ligjit.

REKOMANDIME PËR PROGRAMIN KUNDËR KORRUPSIONIT

8 Miratoni dhe Energizoni Mjetet e Shoqërisë Civile të Përgjegjësive dhe Mbikëqyrjes Publike në Operacionet e Qeverisë dhe Menaxhimin e Buxhetit Publik. Ky veprim do të sigurojë

transparencën e operacioneve qeveritare dhe do të rrisë angazhimet e qytetarëve në punët e qeverisë. Instrumentet specifike të përshtatura për këtë qëllim, siç janë standardet e të Dhënave të Hapura (lidhje me rekomandimin # 16) dhe mjete të tjera të ngjashme duhet të fuqizohen përmes rregullimit të mundshëm, granteve dhe bashkëpunimit me organizatat ndërkombëtare.

9 Vendosni një paketë të Legjislacionit për Pajteshmërinë Kundër Rryshfetit duke synuar dështimet e mëparshme dhe aktuale të qeverisë (ose perceptimin publik të operacioneve të caktuara) me sanksione të duhura dhe ndëshkime kuptimplota. Një nga metodat më efikase të gjetjes së korrupsionit është miratimi i legjislacionit që i bën praktikën e korrupsionit të dënueshme. Krahas kësaj, praktikën e sinjalizimit, bashkëpunimi me prokurorët dhe ndalimi i pengesave nga zyra publike, një sanksion i duhur i dënueshëm që synon si ofruesin dhe marrësin e rryshfetit duhet të rregullohet për të treguar rezultate. Rekomandohet gjithashtu qartësia e mëtejshme ligjore e kornizës anti-korrupsionit përmes një angazhimi dhe harmonizimi me rekomandimet e BE-së.

10 Eliminoni ose minimizoni Ex Përrjashtimet e Veçanta nga prokurimi publik dhe rregulloret e tjera të vendimmarrjes për të zvogëluar rrezikun e aktiviteteve korruptive. Ne rekomandojmë përafrimin e plotë me udhëzimet e BE-së drejt menaxhimit të prokurimit publik për të eleminuar boshllëqet ose përjashtimet e veçanta. Për më tepër, kërkohen kritere të repta të 'përcaktuara' kur do të përdoren përjashtimet dhe metodat pasuese të prokurimit.

11 Rritja e transparencës së operacioneve qeveritare. Qëllimi është të rritet vendosja e mjeteve dhe platformave transparente (të tilla si shërbimet elektronike nga qeveria te bizneset) me qëllim të rritjes së transparencës publike dhe minimizimit të rrezikut të korrupsionit. Platformat duhet të hartohen në një mënyrë që të rrisin bizneset ose angazhimin e qytetarëve në zbulimin e aktiviteteve korruptive. Në veçanti aplikoni e-shërbimet e përparura elektronike ose platformat publike plotësisht transparente për agjencitë / aktivitetet e mëposhtme:

- 1) Administrata e Pronave
 - 2) Administrata Doganore
 - 3) Administrata Tatimore
 - 4) Prokurimi Publik.
- 12 Mundësoni dhe Nxitni një Koalicion aktivistësh nga media, bizneset dhe shoqëria civile për të mbështetur programin e reformës qeveritare anti-korrupsion.** Programi do të mundësonte një botim dhe monitorim të koordinuar të mediave për rritjen e presionit mbi parlamentin dhe politikanët për të mbështetur reformat. Aktiviteti mund të mbështetet përmes angazhimit të fondeve publike dhe në koordinim me agjencitë ndërkombëtare të zhvillimit. Kjo do të rriste besimin e publikut

në angazhimin e qeverisë në luftën kundër korrupsionit.

3 Zbatimi i një Sistemi Modern të Taksave për të Rritur Konkurrencën e Shqipërisë dhe për të tërhequr investime

QËLLIMI: Mundësimi i praktikave efektive të taksave dhe sistemeve fiskale që stimulojnë rritjen e biznesit dhe tërheqin investime të huaja.

REKOMANDIME LIDHUR ME SISTEMIN E TAKSAVE

13 Ndryshoni ligjet për tatimin mbi të ardhurat dhe taksat lokale për të barazuar barrën fiskale midis kategorive dhe për të nxitur zyrtarizimin e bizneseve të vogla. Ne rekomandojmë një trajtim të barabartë të dy kategorive të tatimpaguesve: të vetëpunësuar dhe të punësuar, duke përfshirë sa më shumë që të jetë e mundur barrën skale që ata mbajnë. Duhet të ketë një trajtim të veçantë të aktiviteve në lidhje me shitjen e mallrave dhe atyre që ofrojnë shërbime, pasi të ardhurat nuk janë një masë e barabartë për të dy segmentet. Ne kërkojmë me forcë të shkojmë drejt fitimit sesa qarkullimit si një kullim i masës tatimore. Përveç se është më i drejtë, ai do të ketë një ndikim pozitiv në sasinë e madhe të dokumenteve që lidhen me lëvizjen e mallrave dhe do të zvogëlojë presionin për të fshehur të ardhurat / qarkullimin. Dispozitat e reja tatimore duhet të sigurojnë që niveli i tatimit mbi të ardhurat personale të individit nuk shihet ndryshim të rëndësishme bazuar në formën ligjore të njësisë ekonomike të zgjedhur për të kryer punën. Pra, në fund të fundit, individit duhet të taksohet mbi shumën e të ardhurave personale të fituara (thënë thjesht, pagesa e marrë në shtëpi), pavarësisht nëse ai individ është një punonjës, një noter publik apo një shitës me pakicë.

14 Zgjasni afatin për Ligjin mbi Faturat dhe Sistemin e Monitorimit të Qarkullimit derisa të testohet certifikimi i zgjidhjeve soft-erike dhe të bëhet trajnimi për përdorim praktik të të gjithë tatimpaguesve. Ligji për faturat dhe sistemin e mbikëqyrjes së qarkullimit hyri në fuqi në 1 janar 2021 për transaksione pa para midis tatimpaguesve dhe organeve publike; do të hyje në fuqi në 1 korrik 2021 për transaksione pa para në mes të taksapaguesve dhe më 1 shtator 2021 për transaksione të parave të gatshme. Tatimpaguesit nuk janë informuar në mënyrë specifike për hapat që duhet të ndërmerren për t'u përshtatur me ndryshimet e bëra në ligj dhe kostot që shoqërojnë procesin. Hyrja në fuqi e këtij ligji duke filluar nga 1 janar 2021 për disa subjekte, dhe më pas më vonë për subjekte të tjera, është e parakohshme në lidhje

entry into force of this law starting on Jan. 1, 2021 for some entities, and then later for other entities, is premature regarding the current situation and would create a deadlock in the system of billing and conducting transactions between parties.

15 Issue necessary measures to unify the treatments and interpretations with the EU VAT Directive. Interpretations made by the VAT Instruction at times contradict the principles and guidelines of the European VAT Directive, the principles that make up the basis of the VAT Law. We also find that the VAT Instruction or technical decisions published by the tax administration lack references to European practices and official decisions taken by the European Court of Justice (ECJ) regarding the interpretation of various issues affecting VAT. When interpretation is not in line with European practices will make Albania's VAT legislation unaligned with the EU VAT Directive, a move that contradicts the initial efforts made in drafting the legal framework. We suggest that the necessary measures be taken to unify the treatments and interpretations with the EU VAT Directive and provide the opportunity for taxpayers and the tax administration to address them for reference (in case of uncertainty) to official decisions issued by the ECJ on similar issues.

4 Ensure Transparency, Strengthen the Accountability and Lower the Political Influence into the Public Procurement System

THE GOAL: Providing fair and equal treatment of businesses and investors through transparent and fair public procurement procedures.

RECOMMENDATIONS ON PUBLIC PROCUREMENT:

16 Strengthen the transparency of procurement contracting processes by adopting international legal framework and EU directives. Specifically, we recommend the application of three standards to avoid collusion and malpractice: a) procurement processes must go through the transparent Open Contracting Data (OCDS) standards b) all public work must report on beneficial company and individual ownership, performing checks on individual connections with red flags

and conflict of interests c) selection process must consider past performance of public contractor beneficiaries based on agreed performance indicators. Simultaneous application of these three internationally accepted standards, will make procurement systems more secure and with a lower risk of internal fraud and collusion. The public procurement agency would have an effective internal control system, applying easier detection of debarred persons or individuals on sanctions lists, allowing for a robust risk-based assessment of beneficial owners and detection political influence or conflict of interest. The strong performing companies can be qualified for other public tenders while underperformers can be disqualified.

17 Define Conditions and Eliminate the use of 'Special Exceptions' in use of Public Funds. The practice of moving large amount of public funds from standard public procurement jurisdictions, hurts the public perception on transparency and increases the risk of corruption. Currently, several types of public funds bypass entirely standard public procurement processes with a justification of 'essential state' interest, giving public officials discretion authority to adjudicate and decide for exemptions under Article 10. Alongside with EU directions, we recommend that 'exceptions' are either eliminated or are strictly defined, eliminating mis-interpretation and discretion of public agencies.

18 Increase the Transparency of public procurement activities through enforceable regulation. Carrying out preliminary and periodic information notices will increase transparency and will enable companies to get acquainted in advance with the data of concrete planned procurement opportunities. The following areas must be addressed:

- Prior information notices/periodic information (in the case of sectoral contracts), which are announced by the Contracting Authority (CA) from 3 to 12 months before the notification of the procedure and provides information to the interested economic operators on the object of procurement. The use of this notice by the contracting authorities shortens the time limits for accepting requests to participate/submitted bids to 15 days.
- Notice on the presence of the qualification system, which is used in the case of sectoral contracts. In this case, specific contracts for works, supplies or services that are covered by the qualification system, procured through restricted procedures or negotiated procedures.
- Notify the negotiated procedure, without prior announcement of the contract. This type of notice, if it will be

used by the contracting authority in the case of using this type of procurement procedure, shortens the deadline for appeal for this procedure, to 10 days from the date of its publication.

- Notify and publish the modification of contracts by the authority, which will be accompanied by a notification of change of contract, during its duration.

Non-compliance with the regulations must constitute a breach of contract by public officials in charge of public procurement processes.

5 Implement Effective Public Consultation to Ensure Buy-in & Engagement from Citizens and Stakeholders

RECOMMENDATIONS ON EFFECTIVE PUBLIC CONSULTATION

19 Develop an enforcement mechanism to make the public agencies responsible for new legislation beholden to Law Requirements. Public bodies are encouraged to conduct direct consultations with stakeholders, but those are not substitute for formal public consultation processes. The lack of an enforcement mechanism for the consultations procedures allows public bodies to keep breaking the law with no consequence, going against the scope and spirit of the Law. An enforcement mechanism - accompanied by appropriate penalty consequences for offenders is required in case of non-compliance.

20 Increase transparency in the consulting procedures by making publishing of minutes of the public meetings and feedback from interest groups mandatory. The minutes of the public meetings are archived but not published. Making the publishing of minutes of the public consultations a mandatory process, will help the transparency of the process and increase citizen participation.

21 Include draft-laws initiated by the Council of Ministers as subject of Public Consultation Law. Draft laws proposed by the Council of Ministers are explicitly excluded from the provisions of the Law. The Decisions of the Council of Ministers have a critical impact on the rights and interests of citizens and other stakeholders. Furthermore, considering that the Council of Ministers is the initiator of more than 50% of the proposed legal actions, it is paramount that the effectiveness of the Law is compromised by the exclusion.

me situatën aktuale dhe do të krijonte një bllokim në sistemin e faturimit dhe kryerjes së transaksioneve midis palëve.

15 Lëshoni masat e nevojshme për të unifikuar trajtimet dhe interpretimet me Direktivën e TVSH-së së BE-së. Interpretimet e bëra nga Udhëzimi i TVSH-së nganjëherë bien në kundërshtim me parimet dhe udhëzimet e Direktivës Evropiane të TVSH-së, parimet që përbëjnë bazën e Ligjit të TVSH-së. Ne gjithashtu kemi gjetur që Udhëzimi për TVSH-në ose vendimet teknike të botuara nga administrata tatimore nuk kanë referenca në praktikën Evropiane dhe vendimet zyrtare të marra nga Gjykata Evropiane e Drejtësisë (GJED) në lidhje me interpretimin e çështjeve të ndryshme që ndikojnë në TVSH-në. Kur interpretimi nuk është në përputhje me praktikën evropiane do ta bëjë legjislacionin e TVSH-së të Shqipërisë të pavendosur me Direktivën e TVSH-së së BE-së, një veprim që bie në kundërshtim me përpjekjet fillestare të bëra në hartimin e kornizës ligjore. Ne sugjerojmë që të merren masat e nevojshme për të unifikuar trajtimet dhe interpretimet me Direktivën e BE-së për TVSH-në dhe për t'u ofruar mundësinë tatimpaguesve dhe administratës tatimore t'i drejtohen atyre për referencë (në rast pasigurie) për vendimet zyrtare të lëshuara nga GJED-ja për çështje të ngjashme.

4 Siguroni transparencën, forconi llogaridhënien dhe ulni ndikimin politik në sistemin e prokurimit publik

QËLLIM: Sigurimi i trajtimit të drejtë dhe të barabartë të bizneseve dhe investitorëve përmes procedurave transparente dhe të drejta të prokurimit publik.

REKOMANDIME MBI PROKURIMIN PUBLIK:

16 Forconi transparencën e proceseve të kontraktimit të prokurimit duke miratuar kornizën ligjore ndërkombëtare dhe direktivat e BE-së. Në mënyrë të veçantë, ne rekomandojmë zbatimin e tre standardeve për të shmangur bashkëpunimin dhe keqpërdorimet: a) proceset e prokurimit duhet të kalojnë nëpër standardet transparente të të Dhënave të Hapura të Kontraktimit (OCDS) b) e gjithë puna publike duhet të raportojë mbi kompaninë përfutuese dhe pronësinë individuale, duke kryer kontrolle në lidhjet individuale me flamuj të kuq dhe konflikt interesi c) procesi i përzgjedhjes duhet të marrë në konsideratë performancën e kaluar të përfutuesve të kontraktuesve publik bazuar në treguesit e rënë dakord të perfor-

mancës. Zbatimi i njëkohshëm i këtyre tre standardeve të pranuar ndërkombëtarisht, do t'i bëjë sistemet e prokurimit më të sigurta dhe me një rrezik më të ulët të mashtrimit të brendshëm dhe bashkëpunimit. Agjencia e prokurimit publik do të kishte një sistem efektiv të kontrollit të brendshëm, duke aplikuar zbulimin më të lehtë të personave ose individëve të zhvendosur në listat e sanksioneve, duke lejuar një vlerësim të fortë të bazuar në rrezik të pronarëve përfutues dhe zbulimin e ndikimit politik ose konfliktit të interesit. Kompanitë me performancë të fortë mund të kualifikohen për tenderë të tjerë publik ndërsa performuesit e dobët mund të skualifikohen.

17 Përcaktoni Kushtet dhe Eliminoni përdorimin e Përrjashtimeve Speciale në Përdorimin e Fondeve Publike. Praktika e lëvizjes së një sasi të madhe të fondeve publike nga juridiksionet standarde të prokurimit publik, dëmton perceptimin e publikut mbi transparencën dhe rrit rrezikun e korrupsionit. Aktualisht, disa lloje të fondeve publike anashkalojnë plotësisht proceset standarde të prokurimit publik me një justifikim të interesit 'thelbësor të shtetit', duke u dhënë zyrtarëve publikë autorizimin për të gjykuar dhe vendosur për përjashtimet sipas nenit 10. Së bashku me udhëzimet e BE-së, ne rekomandojmë që "përjashtimet" ose eliminohen ose përcaktohen në mënyrë rigorozë, duke eliminuar keqinterpretimin dhe diskrecionin e agjencive publike.

18 Rritja e transparencës së aktiviteve të prokurimit publik përmes rregulloreve të zbatueshme. Kryerja e njoftimeve paraprake dhe periodike të informacionit do të rrisë transparencën dhe do t'u mundësojë kompanive të njihen paraprakisht me të dhënat e mundësive konkrete të planifikuara të prokurimit. Duhet adresuar fushat e mëposhtme:

- Njoftimet paraprake të informacionit / informacioni periodik (në rastin e kontratave sektoriale), të cilat shpallen nga Autoriteti Kontraktues (AK) nga 3 deri në 12 muaj para njoftimit të procedurës dhe siguron informacion për operatorët e interesuar ekonomikë mbi objektin e prokurimit. Përdorimi i këtij njoftimi nga autoritetet kontraktuese shkurton afatet kohore për pranimin e kërkesave për pjesëmarrje / dorëzimin e ofertave në 15 ditë.
- Njoftim për pranimin e sistemit të kualifikimit, i cili përdoret në rastin e kontratave sektoriale. Në këtë rast, kontrata specifike për punë, furnizime ose shërbime që mbulojnë nga sistemi i kualifikimit, të prokuruar përmes procedurave të kufizuara ose procedurave të negociuara.
- Njoftimi procedurën me negociim, pa shpalljen paraprake të kontratës. Ky lloj njoftimi, nëse do të përdoret nga autoriteti kontraktues në rastin e përdorimit të këtij lloji të procedurave të prokurimit, shkurton afatin e ankimit për këtë procedurë, në 10 ditë nga data e botimit të saj.
- Njoftojë dhe publikojë modifikimin e kontratave nga autoriteti,

i cili do të shoqërohet nga një njoftim për ndryshimin e kontratës, gjatë kohëzgjatjes së saj.

- Mosrespektimi i rregulloreve duhet të përbëjë shkelje të kontratës nga zyrtarët publikë të ngarkuar me proceset e prokurimit publik.

5 Zbatoni Konsultimet Publike Efektive për të siguruar Blerjen dhe Angazhimin nga Qytetarët dhe Palët e Interesuara

REKOMANDIME MBI KONSULTIMET PUBLIKE

19 Zhvillimi i një mekanizmi zbatimi për t'i bërë agjencitë publike përgjegjëse për legjislacionin e ri që i përbahen Kërkesave të Ligjit. Organet publike inkurajohen të kryejnë konsultime të drejtpërdrejta me palët e interesuara, por ato nuk zëvendësojnë proceset zyrtare të konsultimit publik. Mungesa e një mekanizmi zbatues për procedurat e konsultimit lejon organet publike të vazhdojnë të shkelin ligjin pa ndonjë pasojë, duke shkuar në kundërshtim me qëllimin dhe frymën e Ligjit. Një mekanizëm i zbatimit - i shoqëruar nga pasojat e duhura të ndëshkimit për personat e ndaluar kërkohet në rast të mosrespektimit.

20 Rritja e transparencës në procedurat e këshillimit duke e bërë të detyrueshme publikimin e procesverbaleve të takimeve publike dhe reagimet nga grupet e interesit. Procesverbalet e takimeve publike arkivohen por nuk botohen. Bërja e botimit të procesverbaleve të konsultimeve publike si një proces i detyrueshëm, do të ndihmojë transparencën e procesit dhe rritjen e pjesëmarrjes së qytetarëve.

21 Përfshini projektligjet e iniciuara nga Këshilli i Ministrave si subjekt i Ligjit për Konsultimet Publike. Projektligjet e propozuara nga Këshilli i Ministrave përjashtohen shprehimisht nga dispozitat e Ligjit. Vendimet e Këshillit të Ministrave kanë një ndikim kritik në të drejtat dhe interesat e qytetarëve dhe aktorëve të tjerë. Për më tepër, duke marrë parasysh që Këshilli i Ministrave është iniciatori i më shumë se 50% të veprimeve ligjore të propozuara, është thelbësore që efektiviteti i Ligjit të komprometohet nga përjashtimi.

22 Përcaktoni rrethanat kur organet publike duhet të bëjnë njoftime paraprake. Njoftimet paraprake janë objekt i diskrecionit të autoritetit të publikut. Por sipas ligjit aktual, është e paqartë se si organet publike mund të vendosin për njoftimin e procedurës paraprake (ose jo). Përcaktimi i kushteve për njoftime

22 Define circumstances when public bodies have to make preliminary notifications.

Preliminary notifications are subject of the public's authority discretion. But under current law, it is unclear how public bodies can decide on notifying the preliminary procedure or not. Defining the conditions for preliminary notifications, will ensure a more effective implementation of the law and engage a higher degree of public participation.

23 Specify conditions when and how the public bodies can repeat the consultation process.

The decision for extension of deadlines for submission of comments/recommendation is discretionary. The Law is silent on the new deadlines for submission leaving it open to the public agencies to decide. Specifying the conditions for triggering extension or process recurrences would provide much better guidance to the agencies and public alike.

24 Specify procedures how to handle complaints or appeal of the law.

No remedies seem to be offered in case the public body does not comply with the obligations set in this article. Procedures on how to handle complaints before the stage of approval of the draft act are not specified. The specifications would increase transparency and increase public engagement.

25 Amend Article 21 to specify procedures for amending an approved law when violations are found during the consultation procedures.

The Law is silent on the possible remedies in case the draft acts has been approved but public consultation has not been violated. The approved act laws may be challenged at the Administrative Court of Appeals but for its content and not for procedural violations. However, the act is challenged for its content and not the violation of the right to public consultation process. The inclusion would increase public participation and engagement.

6 Provide a Legislative Package to Accelerate Albanian Exports into International Markets.

THE GOAL Enabling a new instrument for rapid economic development by increasing trade through successful export of local products.

RECOMMENDATIONS TO INCREASE EXPORTS

26 Implement actions under a long-term action plan for the development of a Regional Economic Area and adopt regional standards for International Investment Agreements.

A regional Economic Area would remove obstacles that currently restrict or do not allow for the free flow of goods, services, investments, and even skilled workers. Such an economic region would be of interest particularly for large multi-national corporations that see anyone of the WB countries as too small but the region as a considerable market. Such an agreement would allow all countries authorities to operate in concert with current CEFTA protocols to serve as a starting point. Regional Trade Agreements could be in the form of Free Trade Area, Customs Union or even a Common Market and might include the unification of policies such as:

- Competition policy
- Government procurement rules
- Intellectual property rights
- Common Product Standards
- Fair treatment of respective/foreign investors

Such deeper cooperation between the regional countries would accelerate economic growth and create more jobs.

27 Facilitation of customs procedures related to e-commerce (World Bank recommendation & World Customs Organization).

In the e-commerce environment, the order of goods via the internet creates large numbers of small shipments and that requires additional Customs resources and capabilities. As the world is moving more and more towards cross-border digital economies, the World Customs Organization recommends that for countries to better integrate into this economy, they should invest in digital customs infrastructures and ensure it includes:

- Electronic processing, simplification, and dematerialization of documents
- Customs Declaration System
- Pre-loading advance cargo information
- Inspection at operator's facility
- 24/7 automated Customs processing and adapted working hours
- E-duty calculator
- Mobile-enabled services
- E-refund - returned goods
- E-payment of duty and taxes
- De minimis-related measures and threshold for simplified clearance procedures

AmCham members feel that the actual customs procedures result in higher costs and low efficiency (i.e time consuming), which hinders growth in the e-commerce space.

Parallel with this, AmCham members want the government to have a more active role in promoting and in-

centivizing internal production and exports of goods and services that have a demand in international markets.

28 Improving the advisory system in agriculture, for the farming and agro-processing sector and channeling investment into agriculture, agro-processing and diversification could raise productivity, rural income and the level of agricultural exports. (EU recommendation) Placing greater focus and resources in farming and agro-processing would make this strategic sector less volatile and would make it an added value for the economy. Domestic production in this sector should also be provided with guidance and incentives to focus production on the latest trends in regional and international demand and to ensure a healthy level of diversification within the sector. Given that processed foods account for the majority of the food products consumed in the world, developing agro-processing capabilities is a necessity if we are to grow the sector in the future.

29 Sign a Double Taxation Agreement with the United States.

In order to further deepen the economic relationship between Albania and the United States, we encourage the two countries to sign a Tax Treaty (Double Tax Agreement) to help companies and individuals avoid/reduce international double taxation of income and property. Part of the agreement must include the sharing of information from both sides allowing for fair reporting.

7 Invest in Workforce Training with Upskilling and Reskilling for a Post-Pandemic World

THE GOAL Offering a skilled workforce with professional abilities to manage and deal with business needs, expectations and future challenges.

RECOMMENDATIONS ON WORKFORCE TRAINING

30 Explore additional sources of financing to support the VET system.

The system remains under-financed; academic staff salaries and lack of skills, infrastructural set-ups deficits, funds for extracurricular activities, scholarships and dormitories, and/or innovative solutions are needed to explore additional sources of funding. Private sector can be considered a reliable and successful source of financing

paraprake, do të sigurojë një zbatim më efektiv të ligjit dhe do të angazhojë një shkallë më të lartë të pjesëmarrjes publike.

23 Specifikoni kushtet kur dhe si organet publike mund të përsërisin procesin e konsultimit. Vendimi për zgjatjen e afateve për dorëzimin e komenteve / rekomandimeve është diskrecion. Ligji është i heshtur për afatet e reja të paraqitjes duke e lënë të hapur për agjencitë publike për të vendosur. Specifikimi i kushteve për shkaktimin e përsëritjeve të zgjatjes ose procesit do të ofronte udhëzime shumë më të mira për agjencitë dhe publikun.

24 Specifikoni procedurat se si të merreni me ankesat ose apelin e ligjit. Asnjë mjet juridik nuk duket të zgjidhet në rast se organi publik nuk i përmbahet detyrimeve të përcaktuara në këtë nen. Procedurat për mënyrën e trajtimit të ankesave para fazës së miratimit të projektit nuk janë specifikuar. Specifikimet do të rrisnin transparencën dhe do të rrisnin angazhimin publik.

25 Ndryshoni nenin 21 për të specifikuar procedurat për ndryshimin e një ligji të miratuar kur konstatohen shkelje gjatë procedurave të konsultimit. Ligji është i heshtur për mjetet juridike të mundshme në rast se projekt-aktet janë miratuar, por konsultimi publik është shkelur. Ligjet e akteve të miratuara mund të kundërshtohen në Gjykatën Administrative të Apelit, por për përmbajtjen e tij dhe jo për shkelje procedurale. Sidoqoftë, akti kundërshtohet për përmbajtjen e tij dhe jo për shkeljen e të drejtës për procesin e konsultimit publik. Përfshirja do të rrisë pjesëmarrjen dhe angazhimin e publikut.

6 Siguroni një Paketë Legjislative për të përsheptuar eksportet shqiptare në tregjet ndërkombëtare.

QËLLIMI: Mundësimi i një instrumenti të ri për zhvillim të shpejtë ekonomik duke rritur tregtinë përmes eksportit të suksesshëm të produkteve vendore.

REKOMANDIME PËR RRIJTJEN E EKSPORTEVE

26 Zbatimi i veprimeve sipas një plani veprimi afatgjatë për zhvillimin e një Zone Ekonomike Rajonale dhe miratimi i standardeve rajonale për Marrëveshjet Ndërkombëtare të Investimeve. Një Zonë Ekonomike rajonale do të hiqte pengesat që aktualisht kufizojnë ose nuk lejojnë rrjedhën e lirë të mallrave, shërbimeve, investimeve,

madje edhe punëtorëve të kualifikuar. Një rajon i tillë ekonomik do të ishte me interes veçanërisht për korporatat e mëdha shumëkombëshe që e shohin cilindo nga vendet e BP si shumë të vogël, por Rajonin si një treg i konsiderueshëm. Një marrëveshje e tillë do të lejojë të gjitha autoritetet e vendeve të veprojnë në bashkëpunim me protokollet aktuale të CEFTA-s për të shërbyer si një pikënisje. Marrëveshjet Rajonale të Tregtisë mund të jenë në formën e Zonës së Tregtisë së Lirë, Bashkimit Doganor apo edhe një Tregu të Përbashkët dhe mund të përfshijnë unifikimin e politikave të tilla si: - Politika e konkurrencës - Rregullat e prokurimit qeveritar - Të drejtat e pronësisë intelektuale - Standardet e Përbashkëta të Produkteve - Trajtimi i drejtë i investitorëve përkatës / të huaj Një bashkëpunim kaq i thellë midis vendeve të rajonit do të përshpejtojë rritjen ekonomike dhe do të krijojë shumë vende pune.

27 Lehtësimi i procedurave doganore në lidhje me tregtinë elektronike (rekomandimi i Bankës Botërore dhe Organizata Botërore e Doganave). Në mjedisin e tregtisë elektronike, renditja e mallrave përmes internetit krijon një numër të madh të dërgesave të vogla dhe kjo kërkon burime dhe aftësi shtesë të Doganave. Ndërsa bota po shkon gjithnjë e më shumë drejt ekonomive dixhitale ndërkufitare, Organizata Botërore e Doganave rekomandon që për vendet që të integrohen më mirë në këtë ekonomi, ata duhet të investojnë në infrastrukturë doganore dixhitale dhe të sigurojnë që ajo të përfshijë: - Përpunimi elektronik, thjeshtimi dhe dematerializimi i dokumenteve - Sistemi i Deklarimit Doganor - Ngarkoni paraprakisht informacionin e ngarkesave paraprake - Inspektimi në objektin e operatorit - Përpunimi doganor i automatizuar 24/7 dhe orari i përshtatur i punës - Llogaritësi i detyrës elektronike - Shërbime të mundësuar nga celulari - Rimbursim elektronik - mallra të kthyera - Pagesa elektronike e detyrimeve dhe taksave - Masat dhe pragu i lidhur me minimis për procedurat e thjeshtuara të pastrimit Anëtarët e AmCham mendojnë se procedurat aktuale doganore rezultojnë në kosto më të lartë dhe efikasitet të ulët (d.m.th. kohë), gjë që pengon rritjen në hapësirën e tregtisë elektronike. Paralelisht me këtë, anëtarët e AmCham duan që qeveria të ketë një rol më aktiv në promovimin dhe stimulimin e prodhimit të brendshëm dhe eksporteve të mallrave dhe shërbimeve që kanë një kërkesë në tregjet ndërkombëtare.

28 Përmirësimi i sistemit këshillimor në bujqësi, për sektorin e bujqësisë dhe agropëpunimit dhe kanalizimi i investimeve në bujqësi, agropëpunimi dhe diversifikimi mund të rrisin produktivitetin, të ardhurat rurale dhe nivelin e eksporteve bujqësore. (Rekomandimi i BE) Vendosija e fokusit dhe burimeve më të mëdha në bujqësi dhe agropëpunim do ta bënte këtë sektor strategjik më pak të paqëndrueshëm dhe do ta bënte atë një vlerë të shtuar për ekonominë. Prodhimi vendas në këtë sektor duhet të

sigurohet gjithashtu me udhëzime dhe stimuj për të përqendruar prodhimin në trendet më të fundit të kërkesës rajonale dhe ndërkombëtare dhe për të siguruar një nivel të shëndetshëm të diversifikimit brenda sektorit. Duke qenë se ushqimet e përpunuara zënë pjesën më të madhe të produkteve ushqimore të konsumuara në botë, zhvillimi i aftësisë agro-përpunuese është një domosdoshmëri nëse do të rrisim sektorin në të ardhmen.

29 Nënshkruani një Marrëveshje të Taksimit të Dyfishtë me Shtetet e Bashkuara. Në mënyrë që të thellojmë më tej marrëdhëniet ekonomike midis Shqipërisë dhe Shteteve të Bashkuara, ne inkurajojmë të dy vendet të nënshkruajnë një Traktat Tatimor (Marrëveshje e Taksës së Dyfishtë) për të ndihmuar kompanitë dhe individët të shmangin / ulin taksimin e dyfishtë ndërkombëtar të të ardhurave dhe pronës. Një pjesë e marrëveshjes duhet të përfshijë ndarjen e informacionit nga të dy palët, duke lejuar raportimin e drejtë.

7 Investoni në Trajnimin e Fuqisë Punëtore me Vrasje dhe Riparkim për një Botë Post-Pandemike

QËLLIMI: Ofrimi i një fuqie punëtore të aftë me aftësi profesionale për të menaxhuar dhe trajtuar nevojat e biznesit, pritjet dhe sfidat e ardhshme.

REKOMANDIME MBI TRAJNIMIN E FUQISË PUNËTORE

30 Eksploroni burime shtesë të financimit për të mbështetur sistemin e AFP-së. Sistemi mbetet i nënfinancuar; pagat akademike dhe mungesa e aftësisë, deficietë të përcaktimeve infrastrukturore, fondeve për aktivitete jashtëshkollore, bursave dhe konvikteve dhe / ose zgjidhjeve inovative janë të nevojshme për të eksploruar burime shtesë të financimit. Sektori privat mund të konsiderohet një burim i besueshëm dhe i suksesshëm i financimit i gatshëm për të investuar në zhvillimin e kapitalit njerëzor dhe trajnimit e aftësisë. Nga ana tjetër, mbështetja e donatorëve ndërkombëtarë duhet të rritet në drejtim të këtyre fushave, por e përshtatur për nevojat lokale për të parandaluar mungesën e qëndrueshmërisë së rezultateve të projekteve në planin afatgjatë.

31 Liberalizoni kërkesat e diplomës për një gradë të re STEM (Shkencë, Teknologji, Inxhinieri dhe Matematikë). Trendet e fundit globale tregojnë se stu-

willing to invest in human capital development and skills training. On the other hand, the support of international donors ought to be increased towards this field, but tailored to local needs in order to prevent lack of projects results sustainability in long term.

31 Liberalize the diploma requirements for a new STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) degree. Recent global trends show that students taking a combination of these four majors are better prepared for the challenges of global industries than some of the classic majors. Albania is showing initial signs of a talented digital startup sector which should be supported by a supply of workforce equipped with quick, market-oriented skills. The new degree must recognize credits from courses of VET systems as well as from various supply of quality coding academy courses available.

32 Complete the National Qualifications Framework for 2-5 levels in cooperation with private sector based on current and future needs for strategic economic orientation: Tourism, Energy and Agriculture. We recommend a complete National Qualifications Catalogue to serve as a common ground for: (i) defining VET needs and curricula to futureproof the labour market needs for qualifications; (ii) more structured and based on qualifications and contribution compensation schemes for each profession at industry or sectorial level. This would lead to sound and fair compensation of labour force and low attrition.

33 Increase Private Sector participation and role in VET system. Establish a collaborative partnership between key stakeholders in VET: Ministries, agencies, private sector and VET providers. Although the Private sector has a few entry points to represent its interest in VET and bring in professional expertise to optimize the system through Committees, Boards etc, it still lacks a concept to coordinate actions on all levels, including implementation level. Key advisory bodies at the national level, which are essential platforms for social partner dialogue need to be established and to properly execute their mission (i.e. Sector Skills Committee). In this way, the private sector can systematically take part in policy design, VET regulations as well as revision of occupational standards.

34 Design and implement an action plan to increase of the awareness, understanding and use of the National Qualifications Catalogue and List of professions by all stakeholders, especially private businesses. This would help the private businesses draw their compensation schemes as well as identify qualification, skills gaps in their own businesses and their proactivity to collaborate with NAVETQ.

35 Develop a national quality assurance model for VET provision including in collaboration with the private sector. Develop a concept and quality assurance mechanism for VET, based on successful pilot experiences, that is agreed by all stakeholders: governmental bodies, VET providers and private sector. Define clear roles and responsibilities of each actor. This quality assurance mechanism to cover screening and approval of training companies, training and accreditation of trainers and mentors, coordinated learning at school and in businesses, and criteria-based assessments to verify and document progress and results.

36 Open a VET Information Office and a dedicated online platform to increase awareness and recruit trainees. The online platform to serve as an information hub as well as to contain online registry of vacancies, education opportunities available etc.

8 Move Away from limitations of 'Cash Society' by Embracing Opportunities of the Digital Economy

RECOMMENDATIONS ON DIGITAL ECONOMY

37 Approve Legislation for public Utilization of E-Signature. Albania has a digital signature in place but it is costly and at a minimum usage. The more widely available E-Signature will bring massive benefits to the digital commerce including wide usage, low cost and time savings transactions. It will also increase business innovation.

38 In coordination with the Private Sector, foster the development of 100,000 coders

in Albania in the next 10 years. The IT industry presents a huge opportunity to grow high paid jobs for Albanian youth and increase FDI into the country. To take advantage, Albania should promote and subsidize computer science-focused training programs that can grow Albania's production capacities, software developers with a globally-relevant skillset - in a short amount of time.

39 Further Increase the Fight Against Informality by Limiting and Disincentivizing Cash Payments. The initiative must include 2 separate provisions: a) a higher limitation on cash transactions, encouraging businesses and citizens to use the formal banking system or alternative electronic payment and b) development of legislation to ease and widen electronic payment systems at a much larger scale than now exists. The initiative will have extra benefits in the fight against corruption.

40 Set up proper digital trade regulation including a recognized code of conduct, implementing a consumer protection framework for digital commerce firms to regulate online trade activities. A full enabling business environment would also need setting up tax legislations and implementation procedures, regulatory environment for payment services.

41 Provide financial support and other targeted support programs for digital entrepreneurs. The support would include fiscal and financial stimuli for businesses that use qualified e-services, ulje TVSH per certain IT services, tax relief for digital trade firms, dedicated financing and training programs as well as financial support for incubators, accelerators and venture capital financing. Based on best global and regional practices we recommend two specific goals for financial support: a) setting up a Fund to co-invest on innovative digital entrepreneurs and b) setting up a Special Economic Zone for Technology with significant economic benefits to attract talent concentration.

42 Simplify and encourage e-commerce by reducing cross-border tax and customs procedures, in particular for small consignments: the costs - in terms of money and time - of cross-border logistics need to be brought down, including the establishment of a VAT online one-stop shop for importers, full implementation of electronic, risk-based, customs procedures.

dentët që marrin një kombinim të këtyre katër drejtimeve janë më të përgatitur për sfidat e industrive globale sesa disa prej drejtimeve klasike. Shqipëria po tregon shenjat fillestare të një sektori të talentuar fillestar dixhital i cili duhet të mbështetet nga një furnizim i fuqisë punëtore të pajisur me aftësi të shpejta, të orientuara nga tregu. Shkalla e re duhet të njohë kredite nga kurset e sistemeve të AFP-së si dhe nga furnizimi i ndryshëm i kurseve të akademisë së kodimit cilësor të disponueshëm.

32 Përfundoni Kornizën Kombëtare të Kualifikimeve për nivelet 2-5 në bashkëpunim me sektorin privat bazuar në nevojat aktuale dhe të ardhshme për orientim strategjik ekonomik: Turizmi, Energjia dhe Bujqësia. Ne rekomandojmë një katalog të plotë kombëtar të kualifikimeve për të shërbyer si një terren i përbashkët për: (i) përcaktimin e nevojave dhe plan-programeve të AFP-së për të mbrojtur në të ardhmen nevojat e tregut të punës për kualifikime; (ii) më të strukturuar dhe të bazuar në kualifikimet dhe skemat e kompensimit të kontributeve për secilin profesion në nivel industrie ose sektoriale. Kjo do të çonte në një kompensim të shëndoshë dhe të drejtë të forcës së punës dhe në një tërheqje të ulët.

33 Rritja e pjesëmarrjes dhe rolit të sektorit privat në sistemin e AFP-së. Vendosni një partneritet bashkëpunues midis palëve kryesore të interesit në APP: Ministrinë, agjencitë, sektori privat dhe ofruesit e APP. Megjithatë sektori privat ka disa pika hyrëse për të përfaqësuar interesin e tij në APP dhe për të sjellë ekspertizë profesionale për të optimizuar sistemin përmes Komitetëve, Bordeve etj., Akoma nuk ka një koncept për të koordinuar veprimet në të gjitha nivelet, përfshirë nivelin e zbatimit. Organet kryesore këshilluese në nivelin kombëtar, të cilat janë platforma thelbësore për dialogun e partnerëve social duhet të krijohen dhe të ekzekutojnë siç duhet misionin e tyre (d.m.th. Komiteti i Aftësive Sektoriale). Në këtë mënyrë, sektori privat mund të marrë pjesë sistematisht në hartimin e politikave, rregulloret e APP-së si dhe rishikimin e standardeve të punës.

34 Hartimi dhe implementimi i një plani veprimi për të rritur ndërgjegjësimin, kuptimin dhe përdorimin e Katalogut Kombëtar të Kualifikimeve dhe Listës së profesioneve nga të gjithë aktorët, veçanërisht bizneset private. Kjo do të ndihmonte bizneset private për të tërhequr skemat e tyre të kompensimit, si dhe për të identifikuar kualifikimin, boshllëqet e aftësive

në bizneset e tyre dhe për të bashkëpunuar me proaktivitetin me NAVETQ.

35 Zhvillimi i një modeli kombëtar të sigurimit të cilësisë për provizionet e AFP-së, përfshirë në bashkëpunim me sektorin privat. Zhvilloni një koncept dhe mekanizëm të sigurimit të cilësisë për AFP, bazuar në përvojat e suksesshme pilot, që bihet dakord nga të gjithë palët e interesuara: organet qeveritare, ofruesit e AFP dhe sektori privat. Përcaktoni role dhe përgjegjësi të qarta të secilit aktor. Ky mekanizëm i sigurimit të cilësisë për të mbuluar shqyrtimin dhe miratimin e kompanive të trajnimit, trajnimit dhe akreditimit e trajnerëve dhe mentorëve, të mësuarit të koordinuar në shkollë dhe në biznes, dhe vlerësime të bazuara në kriteret për të verifikuar dhe dokumentuar progresin dhe rezultatet.

36 Hapni një Zyrë të Informimit të APP-së dhe një platformë të dedikuar në internet për të rritur ndërgjegjësimin dhe rekrutimin e kursantëve. Platforma në internet është të shërbejë si një qendër informacioni si dhe të përmbajë një regjistër në internet të vendeve të lira të punës, mundësive të arsimit në dispozicion etj.

8 Largohuni nga kufizimet e 'Shoqërisë së Parasë' duke përqafuar Mundësitë e Ekonomisë Dixhitale

REKOMANDIME MBI EKONOMINË DIXHITALE

37 Miratimi i Legjislacionit për Përdorimin Publik të E-Nënshkrimit. Shqipëria ka një nënshkrim dixhital por është i kushtëzshëm dhe në minimum. E-Nënshkrimi më i disponueshëm do të sjellë përfitime masive në tregtinë dixhitale, duke përfshirë përdorime të gjera, kosto të ulët dhe transaksione të kursimit të kohës. Kjo gjithashtu do të rrisë inovacionin e biznesit.

38 Në koordinim me sektorin privat, nxisni zhvillimin e 100,000 koduesve në Shqipëri në 10 vitet e ardhshme. Industria e IT paraqet një mundësi të madhe për të rritur vende pune me pagesë të lartë për të rinjtë shqiptarë dhe për të rritur IHD-të në vend. Për të përfituar, Shqipëria duhet të promovojë dhe subvencionojë programe trainimi të përqendruara në shkencat kompjuterike që mund të rrisin kapacitetet

prodhuese të Shqipërisë, zhvilluesit e programeve kompjuterikë me një aftësi të rëndësishme globale - në një kohë të shkurtër.

39 Rritja e mëtejshme e Luftës Kundër Informalitetit duke Kufizuar dhe Mos-stimuluar Pagesat e Parave të Gatshme. Nisma duhet të përfshijë 2 dispozita të veçanta: a) një kufizim më të lartë në transaksionet me para, duke inkurajuar bizneset dhe qytetarët të përdorin sistemin zyrtar bankar ose pagesa alternative elektronike dhe b) zhvillimin e legjislacionit për të lehtësuar dhe zgjeruar sistemet e pagesave elektronike në një shkallë shumë më të madhe se ekziston tani. Nisma do të ketë përfitime shtesë në luftën kundër korrupsionit.

40 Vendosni rregulloren e duhur të tregtisë dixhitale duke përfshirë një kod të mirënjohur të sjelljes, duke zbatuar një kornizë për mbrojtjen e konsumatorit për firmat e tregtisë dixhitale për të rregulluar aktivitetet e tregtisë në internet. Një mjedis i plotë biznesi i mundshëm do të ketë nevojë gjithashtu për vendosjen e legjislacioneve tatimore dhe procedurat e zbatimit, mjedisin rregullator për shërbimet e pagesave.

41 Siguroni mbështetje financiare dhe programe të tjera mbështetëse të synuara për sipërmarrësit dixhitalë. Mbështetja do të përfshinte stimuj fiskalë dhe financiarë për bizneset që përdorin shërbime të kualifikuara elektronike, ulje TVSH për shërbime të caktuara IT, lehtësim taksash për firmat e tregtisë dixhitale, programe të dedikuara financiare dhe trainimi si dhe mbështetje financiare për inkubatorët, përsheptuesit dhe financimin e kapitalit të sipërmarrjes. Bazuar në praktikat më të mira globale dhe rajonale, ne rekomandojmë dy qëllime specifike për mbështetjen financiare: a) ngritjen e një Fondi për të bashkë-investuar në sipërmarrësit dixhitalë inovativë dhe b) krijimin e një Zone të Veçantë Ekonomike për Teknologjinë me përfitime të konsiderueshme ekonomike për të tërhequr përqendrimin e talenteve.

42 Thjeshtoni dhe inkurajoni tregtinë elektronike duke zvogëluar procedurat tatimore ndërkufitare dhe doganore, veçanërisht për dërgesat e vogla: koston - në terma të parave dhe kohës - të logjistikës ndërkufitare duhet të ulen, përfshirë krijimin e një TVSH online me një ndalesë për importuesit, zbatimin e plotë të procedurave doganore elektronike, të bazuara në rezeqe.

The Leading Partner of US and International Investors in Albania

 AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISË

www.amcham.com.al